

ÉLETÜNK

XXXVIII. évf. 7-8. szám (38. Jg. Nr. 7-8)

Az európai magyar katolikusok lapja

2006. július - augusztus

SZAVAD FÁKLYA

XVI. Benedek pápa üzenete
a XXI. Ifjúsági Világtalálkozóra

Kedves Fiatalok! Örömmel fordulok Hozzatok, akik a XXI. Ifjúsági Világtalálkozó napjára készülődtek, és szívemben újra átélem az elmúlt év augusztusában, Németországban megélt gazdag tapasztalatokat. Ebben az évben a különböző helyi egyházakban fogjuk megünnepelni ezt a napot, amely hasznos alkalom lesz fel-elevenítenünk a kölni találkozó lelkesedésének lángját, amelyet sokan elvittetek családjaitokba, plébániáitokra, közösségeitekbe és mozgalmaitokba. Különleges alkalom lesz arra is, hogy bevonhassátok barátaitokat az új generáció lelki zarándoklatába, amely Krisztushoz vezet.

A téma, amelyet most figyelemtekbe ajánlok a 119. zsoltár egyik verse: „Szavad fáklja a lábam elé, világosság az utamon”. Szeretett II. János Pál pápa ezeket a szavakat így értelmezte: „Az imádkozó lélek eggyé válik Isten törvényének dicsőítésével, amely mint ajándékba kapott lámpás világít léptei előtt az élet olykor sötét útjain”. Isten kinyilatkoztatja magát a történelemben, szól az emberekhez és szava teremő szó. A héber „dabar”, amelyet általában a „szó” kifejezéssel fordítunk ugyanúgy jelent „szót” mint „tettet”. Isten azt mondja, amit tesz, és azt teszi, amit mond. (...) Ahhoz, hogy földi zarándokutunkon égi hazánk felé haladjunk, mindannyiunknak szükségünk van az örök élet ígérelével és kenyerével táplálkoznunk, amelyek egymástól elválaszthatatlanok!

(...) Kedves Fiatalok! Szeressétek Isten szavát és szeressétek az Egyházat, amely lehetővé teszi, hogy eljussatok ehhez a kincshez, és megtanulj értékelni annak gazdagságát. Szeressétek és kövessétek az Egyházat, amely alapítójától azt a küldetést kapta, hogy megmutassa az embereknek az igazi boldogság útját. Nem könnyű felismerni és rálatálni az igazi boldogságra egy olyan világban, amelyben élünk, ahol az ember gyakran filozófiai drámatok rabjává válik és - miközben „szabadnak” hiszi önmagát - belevész a hamis vagy téves ideológiák illúziójába. Égetően fontos „megszabadítani a szabadságot”, és megvilágosítani azt a homályt, amelyben az emberiség bolydogozik. Jézus rámutatott arra, milyen: „Ha kiartotok tanításomban, valóban tanítványaim leszek, megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz benneteket”. A testté lett Ige, az Igazság Szava szabaddá tesz és szabadságunkat a jó irányába fordítja. Kedves Fiatalok! Elmélkedjétek gyakran Isten szavain és hagyjátok, hogy a Szentlelk legyen a tanítómesteretek. Akkor felfedezétek, hogy Isten gondolatai nem az emberek gondolatai; képessé válnak arra, hogy az igaz Istent szemléljétek, és a történelem eseményeit az ő szemével lássátok; teljességében megismerhettek az igazságból megszületett örömet. Az élet útján, amely nem könnyű és nem veszélytelen, olykor nehézséggel és szenvedéssel találkozhattok, és lehet, hogy a szolidaritással együtt fogjátok kiáltani: „Mennyire megtört vagytok”. Ne felejtétek el vele együtt hozzátenni: „Uram! Tarts életben, amint megígérté szavad... Életem mindenkor teli van veszéllyel, de törvényeidről meg nem feledkezem”. Isten szeretetjelenléte, szaván keresztül a lámpás, amely eloszlatja a félelem homályát, és

(Folytatás a 4. oldalon)

SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÖRÖK IDŐSZERŰSÉGE

Írta: Dr. BÁBEL BALÁZS kalocsa-kecskeméti érsek

Szent István király napján ünneplünk, rá emlékezünk, példájából időszerű tanúságot vonunk le magunk számára. A katolikus egyház az 1083-as szentté avatástól fogva mindig ünnepelte a szent királyt. Szent László király pedig elrendelte az 1092-es szabolcsi zsinaton, hogy Szent István király augusztus 20-i szentté avatása legyen kötelező állami ünnep. 2000 óta pedig az ortodox keresztények is tisztelhetik szent királyunkat, mert felvételt nyert a keleti egyház szentjei sorába. Újabb örömmel vesszük, hogy protestáns testvéreink is ünnepi istentiszteleten emlékeznek meg Szent István királyról.

Amíg az ünnep egy napig tart, addig az emlékezés többször történik az év folyamán. Amikor róla tanulunk, emléket idézzük, életművét kutatjuk. A kisiskolások olvasókönyv leckeitől a tudományos konferenciákig foglalkozunk Szent István életművével. Elmondhatjuk, hogy egyre árnyaltabb kép alakul ki az ő személyiségéről, s megerősödik bennünk az a tudat, hogy ő magyar történelmünk első és legnagyobb személyisége.

Életpéldájából időszerű tanúságokat vonhatunk le, ami egész évre szól, sőt egész életünkre. Így volt már ez a kezdetekben is. Az első nagy magyar nyelvű prédikációs könyv írója, a számunkra ismeretlen karthauzi szerzetes Szent István napi prédikációjában korának nagy eseményét, a Dózsa-féle parasztháborút is említi, amikor Szent Istvánról szól. Nekünk a mában kell megkeresni, milyen üzenete van Szent István királynak számunkra, az államférfiaknak, a politikusoknak, a családapáknak és az egyes embernek. Erre bőségesen következtethetünk a róla szóló legendákból, a Szent Imre hercegnek írt intelmekből, a törvényeiből és abból a hatástörténetből, amit az 1000 éves magyar állam bizonyított. Szent István király mélyen és meggyőződéssel hívó keresztény ember volt. A tíz fejezetből álló intelmei első fejezetében a katolikus hit megőrzését köti fia lelkére: „minthogy a királyi méltóság rangját csakis a hívők és katolikus hitet vallók nyerhetik el, ezért parancsainkban a szent hitet tesszük az első helyre”. Szent István király számára, ha ma élne magától értetődő, hogy nem lehet európai alkotmányt úgy megfogalmazni, hogy még csak említés se történjék a keresztény múltból, annak értékeiről.

Azáltal, hogy II. Szilveszter pápától kérte a koronát, beiktatta népét a keresztény népek sorába, vígázó szemét a Szentszékre vetette. Azt gondolhatnánk, hogy akkor ez természetes volt, de ma ennek nincs jelentősége. Az Európai Unió egyik alapító atyja, a boldoggáavásra váró Robert Schuman ezt írta: „a Szentszék hatalmas tekintélyét elismerjük, amelyet igen sok állampolgár önként elfogad, és tanításának magas fokú értékét, amelyre mindmáig egyetlen gondolatrendszer sem tudott szert tenni. A nemzetközi befolyás terén ugyanaz a megállapítás érvényes: 1. az összes ország hívóinak szolidaritása; 2. a Szent-

szék a maga függetlensége, érdekektől mentes pártatlansága és humánus politikája révén, amely egyformán érzékeny a népeket fenyegető minden nyomorúság és veszedelem iránt, bármilyen legyen is hitvallásuk, olyan tanácsadóvá vált, akire a leginkább hallgatnak, és aki a legtájéko-

Vajk megkeresztelése,
Benczúr Gyula, 1875, olaj, vászon,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

zottabb.” Bárcsak ezt tették volt az országok politikusai, amikor II. János Pál pápa szinte könyörögve kérte, hogy ne indítsák el a háborút. Nem hallgattak rá, bekerültünk az agresszió ördögi körébe, ki tudja milyen hosszú időre hintették el a békétlenség magvát, és mennyi ember és anyagi áldozata lesz e háborúnak.

A magánéleti időszerűsége sem kisebb, hiszen sajnos közhely, hogy a családok válságban vannak. Szent István példát mutatott arra, hogy a házasságot és a családot szentnek tartotta, gondoskodott fia testi, szellemi oktatásáról, neveléséről. A jogtudósok azt mondják, hogy egykori törvényeiből mai napig érvényes az árvákra vonatkozó törvencikk, hogy azokat nem lehet kismenni.

Feltesszük a kérdést, ha a mai fiataloknak kezébe adnák az Intelmeket, elolvassák-e? Mert az is korjelenség, hogy már könyveket sem vesznek kezükbe, vagy a funkcionális analfabetizmus, hogy az olvasott szövegnek mélyebb értelmét nem tudják felfogni.

Mint egyéni ember is példát mutat. Ő azt kérte számon másokon, amit maga is megvalósított. Sokkal többet tett az előírtnál, eszményekért élt, s ahogy Hartvik püspök írja róla: „Krisztus a száján, Krisztus a szívén, Krisztust hordozta minden tétén”. Az Evangéliumból különösen megfogta őt az isteni irgalom és az igazság. „Az irgalomnak és kegyességnek oly szélesre tárt karjaival ölelte át Krisztus szegényeit, sőt bennük Krisztust, hogy egyetlen vendég vagy zarándok sem távozott tőle szomorúan, jósága vagy valamilyen vigasz nélkül.”

Micsoda örök eszmény ez számunkra, amikor nap mint nap találkozunk az embertelenség kisebb vagy nagyobb formáival, az emberi kapcsolatok szinte kizárólagos motivációja és értékmérője a pénz lett. Ezért nekünk keresztényeknek az ünnep csak akkor lehet teljes, ha a megemlékezést tettek követik, és nem csak ajkunkkal tiszteljük őt.

Ahogy évszázadokkal ezelőtt az „Ah hol vagy magyarok tündöklő csillaga” énekünk szerzője elírta a bánatát Szent István király előtt, úgy teszünk most én is befejezésül, Csanád Béla nyolc éve elhunyt papköltő, műfordító: Hol vagy István király? című versével:

Nem így jöltöd meg az ezredévet,
ahogy mi élünk ronító példaként
Európa keleti közepén,
aminek őre volt és büszkesége e nép,
példája ősi küldetésük, melyet
az Úr a népeknek adott, hogy bizony-
ságot tegyenek fiáról,
az emberségről, s mindenről, ami nemes
és bátor tiszta eszme, hogy minden jó
otthonra találgon.

Ne bántsa magyar soha a magyart,
s az idegent barátként megbecsülje.
Erre a sorsra nincs már biztosíték,
az adott szó már fabatkát sem ér,
szeretet helyett hatalmi erőszak,
biztonság helyett vad idegen érdek,
új maffiák és összeesküvések uralkodnak,
s már benned remél az árva nemzet,
amely a szabadság nevében retteg és
csalódva él.

Nincs tekintély, ki célt mutat, sem eszme,
Isten helyett a Mammon lett az úr.
Bálvány, amit a Pénz farag magának,
s a médiák ünneplik, tisztelik
új szolgálók csatlósáiként,
hogy mindenütt csak bólogassanak.
Hajdan Rómában „cirkuszt kenyeret”
követelt a szegény, hogy megnyugodjék.
Ma cirkusz van utcán és parlamentben,
de a szegény csak színpad-töltelék,
választáshoz és demokráciához,
büntetlen jár, ki országot elad.

Hol vagy István király?
Hol vagy király nemzet?
Bár létezel, csak belső bujdosásban,
keseredett szívekben, s bátortalanul.
Te Isten népe vagy, nem jáékszer, se fegyver.
Kelj fel s kiáltd meg őseid hitét,
ne szégyellj vallani, mi eleinknek
életforrás volt s méltó büszkeség.
Kelj fel, ki Boldogságony népe vagy,
neki ajánlott fel István király,
de hogy segítse azt, ki nem akar gyógyulni,
bíznai benne, s életét
hőhérainak adja zálogul?

Boldog a nép, mely ünnepelni tud.
Mi nem tudunk, nem jó mosoly szívrünk.
Hol vagytok költők, égi látóknok?
Keljetek fel! Petőfi és Arany
és többiek, Ady s József Attila.
Hol vagy Pilinszki, védő anyalunk?
Keljetek fel csillagai az égnek.
Ti magyar szentek, hősök s boldogok.
Keljetek fel ügyünkért, életünkért
s hazatörekőti küzdjétek velünk!
Mert nem lehet, hogy annyi szent erő
és szenvedés és drága áldozat
hiába legyen és semmit se érjen.
Támadj fel újra bennünk, Krisztusunk,
kinek országát százszor megtagadták. □

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Magyar ősvallás?

Az ÉLETÜNK májusi számában egy franciaországi olvasónk kérdése foglalkoztatott bennünket: **Vannak-e utalások az Őszövetségben a Szentháromságra, mert ezt a tanítást csak az Újszövetség nyilatkoztatta ki. A válaszban megmutattuk, hogy ilyen több is van, de csak az Újszövetségi Szentírásból kiindulva lehet egyes őszövetségi szövegeket így értelmezni. Olvasónk e-mail-jében ezenkívül szerepelt egy magyar nyelvű „internet”-es beszélgetés, amelyben többek között az „ősmagyar vallás”-ról is szó esik. Olvasónk kérte, foglaljuk állást ebben a kérdésben, tekintve, hogy újabban divat lett ez az ősmagyarkodás.**

Miklós atya válaszol:

Kétségtől dicső dolog, ha egy nemzett foglalkozik a múltjával, az eredetével, ősi kultúrájával, amelyhez hozzá tartozik az ősök vallási eszmévilága. Persze a múlt tanulmányozása csak akkor járhat eredménnyel, ha történetileg hiteles forrásokra támaszkodik. A magyar őstörténeti kutatás alapproblémája pedig pontosan az, hogy a hiteles adatok meglehetősen gyérek, rendszerint nem közvetlenül őseinktől erednek és többfelképpen értelmezhetők. Az Új Ember c. katolikus hetilap érdeme, hogy megpróbált az ősmagyar vallás kérdésében megszólaltatni neves szakembereket, hogy az olvasóközönség világosabban lásson, és képes legyen megkülönböztetni a túlfűtött nacionalista csoportok fantáziadús elképzeléseit a tudományosan megalapozott ismeretektől. A témával 2003. november 30. és 2004. január 25. között nyolc cikk foglalkozott: „Ősvallás és kereszténység” címmel. Természetes, hogy az Életünk mára a lap terjedelme miatt sem vállalkozhat a magyar ősvallás részletes ismertetésére és a kereszténységgel való kapcsolatok, párhuzamok kifejtésére. Amit azonban megtehetünk: az említett nyolc cikk összefoglalása. Aki ennél

többet akar, az a témáról többet talál az interneten: http://ujember.katolikus.hu/Vegyuk_sorra_a_cikkeket:

1. Nemeskürty István irodalomtörténész: „Pogányos hitvallások” címen azokra a tényezőkre mutat rá, amelyek szerepet játszottak abban, hogy a honfoglalás előtti magyarság életének egyes elemei eszmerendszerré kezdtek sűrűsödni. A XX. század elején - nem utolsósorban Wagner zenéjének hatására - népszerűvé vált német ősmondakör váltotta ki a magyar őstörténet felé fordulást, mintegy vigasztalásként a Magyarországot ért csapásokért, Trianonért, az ország megcsönkítéséért és az elszegényedésért. Mindezt a kereszténységet tették felelőssé, amelyet István „ráerőltetett” a magyarságra. Ez vezetett a nemzet „elkorcsosulásához”. Hogy Szent László, Hunyadi János, Rákóczi Ferenc, mert mélyen hívő keresztények voltak, szintén az „elkorcsosultak” közé számíthatnak, arról nem szól a krónika. Koppányról pedig ma már biztosan tudjuk, hogy lázadásának indító oka nem a keresztény hit elutasítása, hanem a hatalomvágy volt.

Az ősmagyar vallást emlegető körök tragédiája, hogy a II. világháború végéig a nemzeti szocializmus kerekét tolták, most pedig a szovjet keresztényellenesség által meggyöngyített magyar kereszténység hívei közt keltenek zűrzavart, amivel végeredményben a kommunizmus munkáját folytatják.

2. Róna-Tas András orientalista: „A régi magyarok régi hitéről”. Cikke arra keres választ: „Milyen volt a magyarság hitvilága a kereszténység felvétele előtt?” A válasz egyértelmű: a szamanizmus, ami azonban nem „vallás”, hanem hiedelemrendszer. Ezért megtevesztő „ősvallás”-nak nevezni. Alapja a Sámán-Tálos, aki személy szerint megteremt a kapcsolatot a túlvilággal. Ehhez révület be kell esnie (ital, tánc). Szamanizmus majdnem minden nép hiedelemrendszerében felfedezhető. A magyarok szamanizmusa már a kereszténységgel való találkozás előtt visszaszorulóban volt. Helyét az „Égistenben” való hit vette át, ami megkönnyítette a kereszténységgel a kapcsolat kiépítését. Ez már a VII. - IX. században megtörtént. Bizánci misszionáriusok hatására a magyarság egy része már a honfoglalás előtt keresztény volt oly módon, hogy a sámánizmus és a kereszténység megérték egymás mellett. „Aki szembállítja az ősi magyar sámánhitet” az 'idegen' kereszténységgel, az nem ismeri a magyar múltat” - ezzel a mondattal zárja Róna-Tas András gondolatait.

3. Jelenits István piarista, teológiai professzor két cikket szánt az abszurd tételek megcáfolására, amelyek szerint az egyetlen, amit Jézusról biztosan tudunk, hogy egy pártus hercegfi fia volt. Nem említi, kik azok, akik ilyen hajmeresztő állítással huzakodnak elő, de feltételezhetően ugyanazok, akik mindenáron azt bizonygatják, hogy Jézus nem volt zsidó. Jelenits atya a biblia tudós precizitásával veszi végig az Ó- és Újszövetség szövegeit, kimutatva, hogy azok egyöntetűen Jézus Dávid családjából való származására utalnak, amit Jézus maga is megerősít, és megerősíti egész környezete, barátai és ellenfelei egyaránt. Ha Jézus nem lett volna ízig-vérig zsidó, teljesen kizárt, hogy befogadták volna. Valóban fejedelmi sarj volt: a béke fejedelme, a *princeps pacis*, amelyet a karácsonyi ének „herceg”-nek fordít: „Kirje, kirje kisdedecse, betlehemi hercegecske”. Ezért adta Jelenits István tanulmánya címének az ősi karácsonyi ének első sorát.

4. Andrásfalvi Bertalan néprajzkutató szintén két, egymást kiegészítő cikkét „A magyar vallás és a hamis történelmi tudat” témájának szenteli. A kérdés, amelyre választ keres, így hangzik: „...mi indította hazánk egyes fiait arra, hogy katolikus hitüket elhagyva, új 'magyar vallásban' keressek vigasztalást?”

Szent István zseniális országépítő tevékenysége, amely magában foglalta a keresztény hit elfogadását, biztosította a magyarság számára a fennmaradást. De éppen ez szolgál ürügyül a vádaskodásra, miszerint István „a papok segítségével kiirtotta az ősi pogány hit táltosait, énekmondóit, vagyis elpusztította Keletről hozott magasrendű kultúránkat”.

Andrásfalvi a továbbiakban felsorolja a „magyar ősvallás híveinek vádjait a történelem folyamán a magyarság ellen elkövetett bűnöket illetően. Ezekért épp úgy felelősek a Habsburgok, mint a pápák, akik - szerintük - mindig magyarelleneseek voltak. (Jézus Krisztus természetesen magyar volt!)

Ezek a teljesen lgból kapott, de annál hangzatosabb kijelentések, alkalmassak arra, hogy sok jóhiszemű, de tájékozatlan embert megzavarjanak. Amit a tudományos irodalom régóta helyreigazított, az még kísért a fejekben. Így alakulhatott ki a „hamis történelmi tudat”, amely nem veszi tudomásul, hogy a magyarság jóval a honfoglalás előtt megismerkedett a kereszténységgel és a pápa már félvezszázaddal István születése előtt magyar püspököket nevezett ki. A hiteles hagyomány mit sem tud István erőszakos térítéséről (sőt nyugati kódexek „a kegyes király” néven emlegetik /szerk./). Andrásfalvi cikke számos történelmi érveléssel bizonyítja, hogy a kereszténységben való csalódottság alaptalan és csak az elterjedt „hamis történelmi tudat”-ból ered. Semmi nem indokolja tehát a visszatérést az ősmagyar valláshoz.

5. Süle Ferenc pszichiáter a szerzője az „Ősvallás és kereszténység” című sorozat utolsó cikkének. Címe: „A nemes ágat a vad alanyba”.

Az írás igen meggyőzően boncolgatja a mai ember belső krízisét kiváltó okokat. Ezek között döntő szerepe van a technikai civilizáció hatásaként „életmódunk hatalmas méretű átalakulásának”. A technika vívmányai egyoldalúan hatnak a személyiség racionális részére, de elhanyagolják a tudattalant, az ösztönös, érzelmi szempontokat. Ezt pótolják a legkülönbözőbb vallási, filozófiai, ezoterikus irányzatok, de a kereső emberben teljes zűrzavart okoznak. A kortársban elemi erővel tör elő az éhség a tudomány és a technika világával szemben, a személyiség másik oldalából eredő igények kielégítésére „a kifelé élő emberben a befelé vetülésre”. A mai ember „igazi nyomora etikai, morális téren, a spirituális dimenzióban van”. A kereszténység mai feladata a belső megújulás.

Ide tartozhat a magyar őstörténet-kutatás is, amely segíti a népi identitástudat fejlődését. Ha azonban ez nem kulturális szinten bontakozik ki, akkor szenvedélyes, erőszakos folyamattá válik. A nemes ágat vad alanyba oltjuk, de nem úgy, hogy ezzel a vad alanyt kiirtjuk. A kettő csak egymásba forrva szolgálja az életet.

*

A fentiekből a magam számára a következőket szűrtem le:

1. Fontos, hogy tudjuk honnan jöttünk - vallási téren is. De nem szeretnénk egy múzeumban élni. Isten nem a múlt, hanem a mindenkori jelen.

2. A csalódottság nem jó tanácsadó. A problémák azért vannak, hogy megoldjuk őket, és nem azért, hogy kitérjünk előlük, vagy haragudjunk rájuk.

3. Isten a szeretet. Szeretet nélkül minden vallás csak mellébeszélés.

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Júliusra

I.

Imádkozzunk, hogy mindazok, különösen a fiatalok, akik börtönben vannak, megkapják a társadalom részéről a szükséges támogatást ahhoz, hogy sikerüljön visszaadniuk az értelmét saját egzisztenciájuknak.

Ez a szándék legalább annyira szól ró-lunk, a nagy emberi társadalom tagjairól, mint a bebörtönözökről. Ez utóbbiak többé-kevésbé súlyosan (esetleg halálalossan) megsértették együttélésünk normáit, ezért vannak bezárva; közülünk kerültek ki, és ideiglenes büntetésük után közénk térnek vissza, hogy jóvátegyék az okozott kárt, újra vállalják családi és társadalmi felelősségeiket. Vagyis: hozzánk tartoznak.

A szabadságtól való megfosztottság szörnyű dolgokkal jár együtt: bizonytalanság, szorongás, feszültség, rabruha, folytonos ellenőrzés, a megkütség szinte teljes hiánya, düh, szenvtelenség. Mindezt hatványozza az, hogy a társadalom és a kereszténység alig törődik velük érdemlegesen.

Mindaz, ami a bűnözést és ellétést megelőzi, szintén hozzánk kapcsolja őket: nem szerették gyermekkorukban, senkinek sem jelentettek sokat vagy éppen semmit, útjában vannak másoknak (nekünk). Nagyon erős mozgatója tud lenni a bűnözésnek: „megmutatom, hogy én is vagyok valaki, hogy velem is számolni kell.”

Valószínűleg nem gyakori, de az emberi lét mély rétegeit érintő példáját írta le a jelen imaszándékunk egy francia börtönlelkész: még 1982-ben. Fialemlemberről van szó, akit életfogytiglanra ítélték. Már születésekor elhagyták, és sose szerette senki. Egy fogolytársának a családjára egyre melegebben érdeklődött iránta, a végén fiaként örökre fogadta. Akkor kezdett el igazán létezni: „Törődnek velem! Szeretnek!”

Mi mindenre képes az ember, akár ő, akár én? Császára, szélsőségekre, rablásra, gyilkolásra -, illetve örömrre, megkapaszkodásra az életben, normális létre, felelősségre, segítségre, kölcsönös szeretetre.

Vegyük sorra elmélyülten a keresztény életvitel néhány fontos sajátosságát: megbocsátás (önmagunknak és másoknak, a nagy gazembereknek is), megnyílás, az isteni erő és szeretet önmagunkba építése és mások felé közvetítése.

Nyilvánvaló, hogy az emberi együttélés megszervezése börtönök nélkül nem lehetséges. De a börtönrendszer olyan legyen, hogy tartsa tisztelben az emberi méltóságot, biztosítsa a munkát, a tanulást, a lelki segélynyújtást, a meleg emberi kapcsolatokat. Készítse fel a rabokat és a társadalmat arra, hogy szabadulás után pénz, munka, otthon, befogadó környezet várja őket.

Az evangélium néhány mondata ennek az imaszándékunk a lényegét fogalmazza meg: „börtönben voltam, és meglátogattatok”; meg kell bocsátani „nem hétszer, hanem hetvenszer hétszer.”

II.

Augusztusra

Imádkozzunk, hogy az árváknak ne hiányozzon az emberi és keresztény képessükhöz szükséges törődés.

Amikor Isten prófétái üzenettel először megszólította az emberiséget, az árvákat nem hagyta szó nélkül. Az őszövetségi könyvekben részét alkotják a kiszolgáltatott emberek három csoportjának: özvegyek, árvák, idegenek. A velük szembeni kegyetlenkedés akkor primitív volt, Isten viszont a sajátjához hasonló igazságos és szerető magatartást sürgetett.

Korunk statisztikái, bár csak részlegesek, elrettentenek. 2004 karácsonyán a (Folytatás a 10. oldalon)

A Vatikáni Szent Péter Bazilika alapkőletételének 500. évfordulója

XVI. Benedek pápa hűsvéthétfőn megemlékezett arról, hogy II. Gyula pápa, 500 évvel ezelőtt, 1506. április 18-án tette le a mai Szent Péter-bazilika alapkővét. Mint ismeretes, az eredeti Bazilikát Konstantin császár akaratából építették 320. és 355. között, kívánságának megfelelően a Vatikáni dombon, pontosan Péter apostol sírja felett. 1200 év után az ősi bazilika szerkezetét pusztulás fenyegette, így a pápák már az 1300-as évek végén foglalkoztak egy új templom építésének gondolatával, mígnem éppen 500 évvel ezelőtt sor került az új bazilika alapkővetének letételére. A munkálatok mintegy 130 éven át tartottak. A világon egyetlen műemlék sem dicsekedhet olyan nagyszámú híres építész közreműködésével, mint a Szent Péter-bazilika, amelynek építését olyan nevek fémjelzik, mint Bramante, Michelangelo, Raffaello, Maderno, Bernini - mondta Marchisano bíboros a katolicizmus középpontját jelentő templomot, ahol gyakran elbeszélget távolról jött zarándokokkal, így megállapíthatja, hogy a Szent Péter-bazilika, csodálatos műalkotásaival az „első evangelizálás” feladatát látja el.

Angelo Comastri érsek, a Pápa vatikánvárosi helynöke, a bazilika karbantartását végző Szent Péter Műhely elnöke felszólalásában azt hangsúlyozta, hogy az ötödik centenáriumi ünnepségeinek célja a Péter apostol iránti tisztelet megújítása. Vele

együtt megújult lelkesedéssel hirdessük hitünket, és válaszoljunk így Jézusnak: „Te vagy a Messiás, az élő Isten Fia”, illetve „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek téged”. Emlekeztetett rá, hogy 1939-ben XII. Piusz döntése alapján kezdték meg a Szent Péter-bazilika altéplomában az ásatásokat. Ekkor találták meg azt a temetőt, amelyet Konstantin építései temettek be 320-ban és bukkantak rá a híres vörös falra, amelyre rá volt véve a görög felirat: „*Petros eni*” - azaz Péter itt van. Ezen túl még több felirat is tanúsította az Apostol-fejedelem iránti tiszteletet. A kövek valóban megszólaltak és utólagosan igazolták az itt kialakult kultusz jogosságát. A mostani megemlékezések ennek a jelentőségét kívánják hangsúlyozni - mondta még felszólalásában Angelo Comastri érsek, a Pápa vatikánvárosi helynöke. „*Petros eni*” - ez lesz annak a kiállításnak a neve is, amelyet 2006. október 3. és 2007. március 8. között lehet majd megtekinteni a Szent Péter-bazilika Nagy Károly szárnyában, és amely azt mutatja be, hogyan vált a kereszténység középpontjává egy 2 ezer évvel ezelőtt kivégzett, az Örök Város periferiáján, egy út mentén elhantolt egyszerű galileai halász sírhelye?

Betszaidai Péter áll a középpontjában annak a nemzetközi konferenciának is, amelyre 2007. január 19-én kerül sor a Vatikánban. Albert Vanhoye bíboros, jezsuita, a Pápai Bibliai Intézet nyugalmazott rektora beszédében arra emlékeztetett, hogyan lett Simonból *Kefa*,

Péter, kő, szikla, amelyre Jézus egyházát építette, milyen szoros összefüggés áll a Péter - *pietra* - és a kő szó között, milyen Péter rajzolódként ki előttünk az evangéliumokból. Péter sajátos kapcsolatban állt az Úrral, aki minden emberi gyengesége, háromszoros tagadása ellenére őt kérte fel nyája legeltesítésére, annak bizonyítékául, hogy a péteri *primátus* nem Péter érdemeire épült, hanem Jézus ajándéka az egyháznak. Jézus az Üdvözítő és Péter a Jézus által üdvözített ember.

Az évforduló alkalmából *filatéliai* és *numizmatikai* újdonságok kibocsátására is sor kerül. 45 és 60 centes értékben két vatikánvárosi bélyeg emlékezik meg az évfordulóról, a következő felirattal: „*Templum Divi Petri In Vaticano*” - „1506-2006”.

A Szent Péter Műhely pedig egy ezüst, illetve egy olcsóbb, két fém ötvözetből készült érmét bocsát ki, egyik oldalán saját címerével és a következő latin felirattal: „*Patriarcalis Basilica Principis Apostolorum 1506-2006*”, a másik oldalán pedig XVI. Benedek pápa képmása látható.

Két zenei esemény is fűződik a Szent Péter bazilika ötödik centenáriumhoz: idén július 2-án, az Áldások Termében bemutatják Antonio Pappalardot erre az alkalomra komponált „*Petrus Eni*” - Péter itt van c. oratóriumát, november 19-én pedig a Szent Péter bazilikában a bécsi Filharmonikusok Mozart Requiem-jét adják elő. A kezdeményezés Christoph Schönborn bécsi bíboros érsek nevéhez fűződik, és kapcsolódik W. A. Mozart születésének 250. évfordulójához is. VR

ISMERJÜK MEG PAPJAINKAT

Ismerjük meg papjainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelkipásztori szolgálatban működő papjainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelkipásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

Hegyi János müncheni magyar jezsuita, a nyugati magyarok körében közkedvelt lelki vezető és lelkesítő helyettesítő, a München-Nymphenburg-i angolkisasszonyok - „Maria Ward-nővérek” házi lelkesítője. A Magyar Jezsuita Provincia tagja.

Hegyi János 1920. április 14-én született Győrben. A győri Bencés Gimnáziumban tanult és itt is érettségizett 1938-ban. Érettségi után felvételt kért a Jézus Társaságába, aztán a Manrézában két év noviciátust végzett és egy év retorikát.

1941-től 1944-ig filozófiát tanult Kassán, 1944-től 1946-ig prefektus a pécsi Pius Kollégiumban. Az orosz megszállás után, Borbély István provinciális Rómába küldte és 1946-tól 1950-ig a jezsuiták római központjában, a *Gesuban* és a *Gregoriana* egyetemen folytatta teológiai tanulmányait. Közben 1949. július 9-én *Luigi Traglia* segédpüspök, a későbbi bíboros pappá szentelte a római *S. Ignazio*-templomban. 1950-ben befejezte római tanulmányait.

1950-től *St. Blasien*-ben lett prefektus a Fekete-erdőben, 1952-ben *Wepion*-ban (Namur közelében) elvégezte az egy éves *probációt*, 1953-tól Löwenben doktori tézisén dolgozik, közben bejár a *Home Cardinal Mindszenty* diakóthonba, amelynek Benkő Antal után egy ideig igazgatója. 1955-ben a Löweni Egyetemen filozófiából doktori fokozatot szerzett, (emléltet igazgatói tisztségét Muzslay István veszi át), és München-Pullachban előbb tanár, aztán vicedirektor és rövidesen rektor lett a jezsuiták filozófiai fakultásán, a *Berchmannskollegiumban*, ahol tíz éven át tanít és dolgozik. 1965-ben előjárói ismét Rómába

Hegyi János S. J.

küldik és kinevezik spirituálisnak a *Collegium Germanicum et Hungaricum*-ban.

1967-ben Héjja Gyula provinciális (New York) ismét Münchenbe küldi, ahol előbb 1968-tól 1977-ig az európai magyar jezsuiták *superiora*, majd 1977-től 1986-ig *Arupe* jezsuita generális megbízásából a nyugati magyar jezsuiták *provinciális*a, 1986-tól 2002-ig pedig ismét a nyugat-európai magyar jezsuiták *superiora*, és egyben 1969. és 1988. között a München-Freising-i Főegyházmegye *Schloß Fürstenried-i* Lelkipályakörlatos Házának igazgatója is. Közben még 1969-től 2002-ig lelkigyakorlatokat tart Európa-szerte, főleg a német nyelvterületen. 2003-tól a müncheni Angolkisasszonyok házi lelkesítője.

Rendi és egyházmegyei megbízatásai mellett P. Hegyi János S. J. több mint fél évszázada tevékenyen kiveszi részét a nyugati magyarok lelkipályakörlatosában is: a nyugati magyar lelkigyakorlatok és lelkinapok közkedvelt vezetője, sok magyar személyes barátja, gyóntatója és lelkiajtója. A müncheni és dél-németországi magyaroknak, fiataloknak és felnőtteknek már az 50-es évek elejétől a legutóbbi időkig rendszeresen tartott lelkigyakorlatokat, és szívesen vállalt lelkipásztori helyettesítéseket. Németül megjelent könyve: *Die Bedeutung des Seins bei den klassischen Kommentatoren des heiligen Thomas von Aquin, Capreolus, Sylvester von Ferrara, Cajetan, Pullach* bei München, 1959.

Érdeklődni: Pater Dr. Hegyi János SJ, Maria-Ward-Str. 11, D- 80638 München, T.: 089/17 11 94 83.

Cserháti Ferenc

Európai Magyar Papi Konferencia Erdő Péter bíborossal a bécsi Pázmáneumban

A Nyugat-Európában élő magyar lelkipásztorok idén, május 22.-25. között, Bécsben, a Pázmáneumban tartották szokásos évi konferenciájukat, amelyen az előző évekhez képest több lelkipásztor vett részt. Ennek bizonyára oka volt, hogy már a konferenciára hívó levél jelezte, azon részt fog venni Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke is. A 32 résztvevő Angliából, Belgiumból, Franciaországból, Németországból, Olaszországból, és Szej-

ből érkezett. Az előadásoknak a bécsi szeminárium adott helyet, amely a Pázmáneum épületével szemben található. A résztvevők az első nap Udvardy György segédpüspök, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye általános helynökének az előadásait hallgatták meg, amelyeket hozzászólásokkal mélyítették el. Az előadások az evangelizáció aktuális kérdéseiről szóltak. A konferencia másnapjára érkezett a Pázmáneumba Erdő Péter bíboros, akit Cserháti Ferenc, a MKPK által a

nyugállományba vonult Miklósházy Attila püspök helyére kinevezett koordinátor, a konferencia szervezője köszöntött. Kifejezésre juttatta a lelkipásztorok örömet, hogy a Szentek rendelkezése értelmében a külföldön élő magyarok lelkipásztori ellátásának irányítása a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia hatáskörébe került, és ezzel annyi év után valami ismét elrendeződött. Különösen megköszönte azt, hogy a külföldi magyar lelkipásztorok ügyét Erdő Péter bíboros boldogemlékü

elődjéhez, Mindszenty József bíboroshoz hasonlóan igyekszik a szívén viselni. A délelőtti megbeszélések követő koncelebrált szentmisét, Szűz Mária a keresztények segítségére ünnepén a főcelebráns bíboros a magyar hívekért és lelkipásztoraikért ajánlotta fel. Szentbeszédében buzdította a lelkipásztorokat arra, hogy töltsék be azt a hivatást, amelyet Isten bízott rájuk, hiszen az Európában élő magyarok lelkipásztori gondozásá-

val, magyarságuk megőrzésének ápolásával olyan értéket szolgálnak, amely a Teremtő Isten tervében szereplő adomány. A szentmise végén a résztvevők Erdő Péter bíborossal (lásd képünk) közösen mondták el az engesztelő imaív imádságát, ezzel is kifejezve egységüket a Magyar Katolikus Egyházzal és annak lelkipásztori törekvéseivel.

A konferencia végén a házigazda, Csordás Eörs, a Pázmáneum rektora be-

mutatta a résztvevőknek azokat a szobákat, ahol Isten szolgálja Mindszenty József bíboros lakott. A két és fél napos együttlét most is igen hasznos és eredményes volt, amihez hozzájárult a Pázmáneum által biztosított vendégszeretet, a lelki és szellemi programok, valamint a személyes beszélgetések, a tapasztalatcserék, illetve a közös imák és szentmisék.

Németh László
olaszországi
magyar főlelkész

Gyermekeknek

PÉTER ÉS PÁL

Az év utolsó hittanórájára új fiú érkezett. Bemutatkozott, Kovács Pál vagyok, és a következő évtől ide járok iskolába. István atya barátságosan fogadta és Szabó Péter mellé ültette. Remélem, nemcsak a naptárban írték meg barátságban egymás mellett, de itt a padban is? A két fiú egymásra nézett és elmosolyodott.

Ki is volt Szent Péter, ki volt Szent Pál - tette fel a kérdést az atya. Apostolok - válaszolta Márta. Jézus tanítványai, akik az örömhírt vitték az embereknek. Péter halász volt, majd mesterségét elhagyva Jézust követte, így vált emberhalásszá. Ő volt az, aki háromszor árulta el mesterét mire a kakas megszólalt - toldotta meg Imre. Róma püspöke lett, róla nevezték el a Szent Péter-bazilikát. Sírja a főoltár alatt található, bronz szobra a bazilikában látható.

Szent Pál, a tizenharmadik apostol, a korai kereszténység jelentős alakja, segített a beszélgetés megkezdésében István atya. Majd Marika jelentkezett, hogy vasárnap a szentmisében hallotta, hogy Szent Pál leveleket írt. Innen már az atya

folytatta és ismertette Pál apostol életét. Kis-Ázsiában született, majd eljutott Ciprusra és a görög szigetekre. Ő ismertette meg az ókori pogány világot Krisztus tanításával. Missziós útjai során világ-vallássá tette a kereszténységet. Filippieknek, korintusiaknak... írt leveleire gondolt Marika. Járt Jeruzsálemben is. Rómában halt vértanúhalált. Sírja fölé építették a Szent Pál bazilikát.

Péter és Pál alakját szobrok, festmények őrzik. Az előbbi jelképe a kulcs, a másodiké a kard. Napjainkban is kedvelt férfinevek. Névnapiukon, ünnepükön, június 29-én kezdődik hagyományosan az aratás. Ilyenkor dolgos kezek takarítják be a termést, mint ahogy év végén mi is bizonyítványt kapunk, Tedeumot mondanak a tanévben elért eredményekért, kitarító munkánk gyümölcseiről. István atya megdicsérte a gyerekeket, kellemes vakációt kívánt nekik és hozzátette: a tanév folyamán szerzett új ismereteiteket, tudásokat ti is adjátok tovább, mint annak idején az apostolok. Szeretettel:

Judit néni

Fiataloknak

NYÁRI SZABADSÁG

A nagy rendalapítóról, Remete Szent Antalról jegyezték fel a következő történetet: Valahol a felső egyiptomi sivatag szélén, egy napon Antal maga mellé gyűjtötte társait. Nem a megszokott rend színterét, inkább, szentmisére, hanem csak egyszerűen baráti együttlétre, beszélgetésre... Kényelmes, csendes beszélgetésüket egy arra járó vadász érkezése zavarta meg. A vadász, látva a remetét, epésen megjegyezte: Jellemző rátok... Lustán, semmit sem csinálva, csak heverészték...

Antal erre a megjegyzésre, ezeket mondta: Vadász! Feszítsd ki íjadat! Az engedelmeskedett... Még jobban, erősebben! A vadász minden erejét latba vetve feszítette tovább fegyverét. Még, még erősebben... A vadász végül izdadtan abbahagyta: Nem megy tovább, ha tovább feszítem, eltörik... Látod, jegyezte meg a remete, így van ez az emberekkel is... Nem lehet az ember erejét sem túlfeszíteni. Erőfeszítésre csak akkor vagyunk képesek, ha időnként pihenünk is...

A természet örök törvénye, hogy minden előre jellemző az a ritmikus, állandóan ismétlődő állapot: egy örökös le és fel erőfeszítés után lazítás, munka után pihenés... S ez a lelki életre is jellemző. Itt sem ismeretlen a csend, az elmélkedés, a magány, amikor látszólag nem történik semmi, holott minden tetünk, döntésünk elengedhetetlen alapja ez a töltekezés, erőgyűjtés. Egy nap csak Vele - velem, magamnak...

A nyári szünet küszöbén már emlégetjük ezeket a „jó napokat”. Már az ószövetségi Szentírásban is olvashatjuk: „Ne vond meg magadtól a jó napot, s egy cseppet se mulassz el a kapott jóból” (Sir 14,14).

„Jó napok” Jézus mellett... A tikkasztó meleg, a hosszú út mindent belepórra, az emberek százfélé bajának enyhítésé, gyógyítása után milyen jó hallani az Úr szavát: „Gyertek félre egy magányos helyre, és pihenjtek meg egy kicsit”. Márk magyarázatként még hozzátéste: „Mert annyian felkeresték őket, még evésre sem maradt idejük” (Mk 6, 31).

Jézus ilyen: belátó, érzékeny, ismeri övét... Akarata nem kemény járom, amelyet nekik húzniuk kell az orra bukásig. „Jó napok”: nem üres semmittevés, nem egy mozdulatlan légüres tért vagy testet-lelket lassan felőrölő unalmas időfecsérlés. Nem elmosárossodó pocsoló, hanem élő, friss patak, ami tele van élettel... Tartalommal, érdekes-értékes élményekkel megtöltött „jó napok”... Egy jó könyv, amit eddig még nem volt időnk elolvasni, a természet végtelen szépségeit felfedezni, a Teremtő „lábnymába” lépni, kötetlenül, szabadon vándorolni, feledve a hétköznapi minden gondjait-bajait s a határidő napló sürűn teleírt lapjait...

Nos igen... Isten is egy szabad idő téma... „Jó napok” nélküle, az örök és kimeríthetetlen erőforrás nélkül? Lehetetlen...

Pál atya

VÁLASZTOTTAM? - VÁLASZOLTAM!

Münchenben a plébános felkért, hogy a Friedrich Wetter bíboros által az idénre meghirdetett „hivatások éve” alkalmából, tegyek egyszerű tanúságot hivatásomról az itt élő magyarok szentmiséjén. Íme: Altalában, ha megtudják rólam, hogy katolikus pap leszek, az első kérdés így hangzik: „Hogyan, mikor választottad ezt a hivatást, miért akarsz pap lenni?”

A történetem nem sokban, szinte semmiben sem különbözik egy átlagos vallásos gyereknek az életétől. Gyermekkorom óta ministráltam, hittanra jártam. A kérdésen, hogy „Mi a célja az Úristennek

velem, hogyan tovább az életemmel?”, komolyabban először nyolcadik-kilencedik osztályban gondolkodtam el. Azóta egy „Sinus-hullámszerű” ingadozás volt bennem az „Igen”, avagy a „Nem ezt akarom” között. Az érettségi ideje döntő fordulat volt az életemben, hiszen felvételi kérelemmel jelentkeztem Balás Béla megyéspüspök úrnál a Kaposvári egyházmegyében, ahova kispapként felvételt is nyertem. Habár a matematika-fizika tanári pálya szeretete is bennem volt. Az előtörténetem ezzel vége. Beléptem a szemináriumba, habár az utam

korántsem ért véget...

A feltett kérdést „miért választottad ezt a hivatást”, helyesbítenem kell azzal, hogy hivatásomat én nem választottam, hanem én arra választottam. Hivatásom nem az én érdemem, nem tőlem indult ki, hanem az Isten hívott meg engem. A meghívás, a hivatás nem egyszemélyes dolog, nem csak rólam van itt szó. Ez nem az én történetem, hanem ez egy történet, amit Isten bennem véghez vitt/visz. Ha megfigyeljük akár Mózes meghívását az égő csipkebokornál (Ex 3, 1-15), akár Sámuel meghívását a templomban (1 Sám 3, 1-21),

akkor megtapasztaljuk, hogy a hivatás Istentől származik. A meghívásra ők komoly „itt vagyok”-kal válaszolnak. De ez nem mindig elég, sőt... Nem elég kimondani egyszerűen, hogy „itt vagyok”. Bármilyen hivatásra is gondolunk, a mindennapi, az újból és újból meghozott döntés mindig ugyanolyan létfontosságú; és azt ismételt ki kell mondani. Igen, akarni kell. Így viszont helyt kell adnom a helyes kérdésfelvetésnek, hogy „miért akarsz pap lenni”. Mert hisz ezt tényleg akarni kell, habár ez számomra nem volt mindig ilyen világos. Valamikor egy atyával beszélgetve, aki megkínált valamivel, és megkérdezte: „melyiket akard?”, elutasítottam az akarás szót, mondván, hogy nem kell akarni semmit sem, elég, ha csak szeretném, amire egy igen meglepő választ kaptam. Ő elég mélyen érintő választként azt mondta, hogy „akkor sohasem leszel pap”. Igaza volt, hiszen a szentelés liturgiája ugyancsak egy akaratú döntésről szól: akarom-e, hogy diakónussá szenteljenek; akarom-e, hogy az imádság embere legyek, és hasonlóan. Tehát, igen: akarni kell. Ez a radikalitás nem csak, hogy ehhez az egy, bizonyos hivatáshoz tartozik hozzá, hanem ez egész keresztény létünk alapja is: újra

és újra ki kell mondani Ő-mellette a követés IGEN-jét. Mindannyian tudjuk az életünkből, hogy nem mindig úgy sikerülnek a dolgaink, mint ahogyan azokat mi elterveztük és akarjuk. Ezzel kapcsolatban még egyszer megismételtem: ez nem egy egyszemélyes történet, ez nem az én sztorim. Ebben nem csak én szerepelek, habár ezt sokszor elfelejttem, és azt hiszem, hogy én egyedül is képes vagyok hivatásom teljesítésére. Meg kellett tapasztalnom, hogy nem teljesen így van. Isten kegyelme nélkül, - amit ő ad a meghíváshoz - nem megyek semmire sem. Erre az embernek rá kell ébrednie, még ha ez gyakran nagyon is fájdalmas. Két éve karácsonykor kaptam egy levelet ezzel a címmel: „Tégy úgy, mint Isten: légy emberre!” Mit jelent embernek lenni? Kik vagyunk mi, emberek, miben áll a mi emberségünk? Számomra az előzőekhez kapcsolódva azt jelenti, hogy embernek lettünk teremtvé, és azaz is kell válnunk. Gyakran esünk abba a bűnbe, amire a „kigyó” csábította az első emberpárt: istenek szeretnénk lenni. El kell fogadnunk, hogy nem vagyunk azok, tökéletlenek vagyunk, emberek vagyunk, akik rászorulunk Isten végtelen irgalmára. Talán már ezekből is

látszik, hogy a hivatás-útjának a szemináriumba való belépéssel még nincs vége, sőt, az talán ott kezdődik el igazán „érdekessé” válni. Első éves koromtól végigkísér a vers János evangéliumából: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendelvelek, hogy menjetek, és gyümölcstöt teremjetelek...” (15, 16). Ez a vers talán összefoglalja mindazt, amit eddig elmondtam, és amit az Úr máig végbe vitt rajtam, bennem. Mindig megtapasztaltam, hogy tanító, segítő keze velem volt, még akkor is, ha egyes pilanataimban ezt egyáltalán nem úgy éreztem. Tudom, és hiszem, hogy Isten a boldogságra teremtett minket. Ő a boldogságot akar számunkra.

Mindegyikünk szívében megtalálható az Istentől elvetett mag: a „hivatásmagja”, amelyet nekünk rendszeresen gondozni és öntözni kell. Isten aztán a napsütésen, az esőn, a szélben, a viharon keresztül megadja hozzá az ő kegyelmét, hogy bőséges gyümölcstöt tudjon teremni.

Adja Isten, hogy embertől felismerve hivatásunkat, Isten kegyelme által ki tudjunk tartani IGEN-ünk mellett, és ez bennünk fává növekedő gyümölcstöt hozzon.

Horváth Tamás
diakónus

SZAVAD FÁKLYA

Folytatás az 1. oldalról.

megvilágítja az utat a legnehezebb pillanatokban is. A zsidókhöz írt levél írója így fogalmaz: „Az Isten szava ugyanis eleven, átható és minden kétélű kardnál élesebb, behatol a lélek és szellem, az íz és a velő gyökereig, megüti a szív gondolatait és érzéseit” (...)

Kedves Fiatalok! Arra buzdítalak benneteket, hogy alakítsátok ki bensőséges kapcsolatot a Bibliával, tartsátok mindig kéznél, legyen olyan szímatokra, mint egy iránytű, amely mutatja a követendő utat. Ha olvassátok, megismeritek Krisztust. Szent Jeromos így ír ezzel kapcsolatban: „A Szentírást nem ismerni annyit jelent, mint nem ismerni Krisztust”. Isten szava elmélyülésnek és megélelésnek jól ki-próbált útja a lectio divina, amely magában foglalja az igazi lelki út lépcsőfokait. A lectio-ból kiindulva, amely a Szentírás egy részének az elolvasásából és újraolvasásából, valamint lényegi részeinek a befogadásából áll, elérkezünk a meditációhoz, amely olyan, mint egy belső megállás, amikor a szív Isten felé fordul, és megpróbálja megérteni, hogy mit üzen ma szava a konkrét életben. Ezt az oratio követi, amikor elidőzünk az Istennel való személyes párbeszédben, és végül eljutunk a contemplatio-hoz, amely segít, hogy nyitva tartassz szívünket Krisztus jelenléte felé, Akinek szava „sötétben világító lámpás, amíg a nappal fel nem virrad, és a hajnalcsillag fel nem ragyog a szívetekben”. Az Ige olvasásának, tanulmányozásának és elmélkedésének egy olyan életben kell kibontakoznia, amely következetesen hűséges Krisztushoz és az ő tanításaihoz.

Szent Jakab így figyelmeztet: „A tanítást választók tettekre, ne csak hallgassátok, mert különben magokatok csaljátok meg. Ha ugyanis valaki csak hallgatja a tanítást, de nem követi, hasonló ahhoz az emberhez, aki a természetből kapott arát tükörben nézegeti. Megnézi magát, aztán odébb megy, s nyomban elfelejti, milyen is volt. Aki ellenben figyelmesen tanulmányozza a szabadság tökéletes törvényét, és ki is tart mellette, aki nem feledékeny hallgatója, hanem tettekre váltója, az teljesítésé-

ben boldog lesz”. Aki hallgatja Isten szavát, és folyamatosan hozzá igazodik, bizottsá alapra helyezi saját létét. „Aki hallgatja szavamat, és tettekre is váltja, az okos emberhez hasonló, aki sziklára építette a házát”: ellenáll a viszontagságoknak.

Krisztusra építeni az életet, örömmel befogni a szavait és a gyakorlatban megvalósítani tanításait: íme, harmadik évesred Fiataljai, ez kell, hogy legyen a ti programotok! Létfontosságú, hogy megszálljon a Krisztus szavaiba beleygőkerülő apostolok új generációja, akik képesek válaszolni korunk kihívásaira és készek az Evangéliumot mindenütt hirdetni. Ezt kéri tőletek az Úr, erre hív benneteket az Egyház, és - ha nem is tudatosan - ezt várja tőletek a világ! Ha pedig Jézus hív benneteket, ne féljetelek nagyileken válaszolni neki, különösen ha azt kéri tőletek, hogy a megszentelt élet vagy a papság útján kövessétek. Ne féljetelek, biztatok Benné és nem fogtok csalódni.

Kedves Barátaim! A XXI. Ifjúsági Világ-találkozó napján, amelyet Víragsáronap, április 9-én ünnepelek, elindulok a fiatalok világtalálkozója felé vezető zarándokúton, amelyet Sydneyben rendeznek meg 2008-ban. (...) Ebben az évben figyelemünk a Szentlélekre irányul, az igazság Lelkére, amelyet Krisztus, a testté lett Ige nyilatkoztatott ki nekünk, hogy megnyissa mindannyiunk szívét az üdvösség Igéje előtt, amely elvezet a teljes belső Igazságra. A következő évben, 2007-ben János evangéliumának egyik verséről fogunk elmélkedni: „Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást” (...) Elérkezünk végül a 2008-as világtalálkozóhoz, amelynek témája: „Megkapjátok a Szentlélek rátkot leszálló erejét, és tanúim lesztek”.

Már most kérjétek, kedves Fiatalok, (...) a Szentleket (...), hogy képessé váljatok arra, hogy félelem nélkül hirdessétek az Evangéliumot a föld minden határáig. Mária, aki az apostolokkal együtt várta a pünkösdöt, legyen édesanyjátok és vezetőitök. (...) Ő segítsen nektek, hogy megmaradjatok a hitben, állhatatosak legyetek a reményben, kitaróak a szeretetben, és mindig engedelmeskedj Isten igéjével szemben. Imádságaimmal kísérek, és szívből megáldalak benneteket. □

Floridai levél

KELJ FEL NAP

...Kelj fel nap, süss fel nap, kertek alatt kislibáim megfagynak...
Bájos, egyszerű, csak két hangot válto-gató dal: do-re-do, do-re-do... A kis liba-pásztortánc éneke a messihi múltból ugrott élmény, amikor egy nagyönis mai szakácskönyv került a kezembe. „Főzz a nappal, süss a nappal” szólít fel az egyik kaliforniai háziasszony, immár ötödik kiadásán tartó szakácskönyve. Az írónőt, Elianor Shimeall-t jól ismerem és az óriási kiterjedésű Anza Borrego sivatagot is Dél-Kaliforniában, ahol Elianor hasznosítja a nap energiáját. Amint a bevezetőben írja: 1980 óta, a reggeli kivételével minden ételt a speciális „napfőzőn” készíti el. És rengeteg jó receptje mellett megadja a címét annak a cégnek, ahol ezt a csodaszert kaphatja, helyesebben „napfőzőt” be lehet szerezni. Hogy nyomban írtam a Kaliforniai fővárosában, Sacramento-ban működő Solar Cookers International-nak, nem kell külön mondanom. De arra még alomlomban sem gondoltam, hogy egy min-d jobban gyűrűződő, a világgyógyászatra ható és a globális felmelegedést, légszennyező-dést csökkentő mozgalmáról van szó.

Földünk össznépszerűségének 1/3-a fával fűtött tűzhelyen főz. A fűtőanyag beszerzése időigényes, fáradságos, gyakran veszélyes munkát, alapos anyagi megterhelést jelent és a füst káros hatásának teszi ki az embereket - olvasom a cég tájékoztatójában. De a többség is olyan anyagokkal fűt és főz, melyek hozzájárulnak a globális felmelegedéshez.

A cég immár két évtizede szorgalmazza világszerte a napenergia felhasználását a főzéshez és a víz tisztításához. Egyszerű, praktikus főzőalkalmazások rendelkezésre bocsátásával és kitartó, kemény munkával sikerül egyre nagyobb területeken csökkenteni a fűtőanyag-függőséget, az energiaszegénységet következményeit és hozzásegíteni az embereket egy biztosabb, „tisztább levegőjű világ” kialakításához.

A főző alkalmazosság emlékeztet egy kinyitott, földön álló, felfordított esernyőre, amelynek a szélei felfogják a nap melegét és továbbadják a közepében elhelyezett edénynek. Az egyszerű már 25 dollárért kapható, a hozzávaló fazék pedig 12-ért. De ha ez olcsó is erre fele, az afrikai sivatagban honnan varázsolják elő a rávalót? Nem kell aggódni. A cég önkéntes munkatársai már azt is tanítják, hogy hogyan lehet agyagból, földből megfelelő „napfűtőhely”-t készíteni. És nem csak a felnőtteket oktatják, az iskolásokat is, hiszen ott találják a jövő háziasszonyait. Hosszú volna felsorolni főbb állomásait, szemléltetőnek csak néhány országot, ahol már látni az akció eredményeit: Algéria, Csád, Nigéria, Ecuador, Malajzia, a Fülöp-szigetek, Sri Lanka, Vietnám, Németország és az USA.

Ott, ahol még fa sincs a sivatagos részekben, vagy viharok, tornádók, hurrikánok, földrengés miatt esik ki az áramszolgáltatás, mérhetetlen segítséget jelenthet a „napfőző” a víz pasztörizálására és hozzásegíteni egy tál meleg ételhez, vagy legalább egy csésze „életmentő” kávéhoz, teához.

Jól emlékszem, hogy ősz felé az udvarban felállították a hatalmas kecskelábú asztalokat. Letértették hófehér abrosszal és azon száradt a mák, az otthon készült makaróni, spagetti, mellette tészta, túros csuszának való. A nap érlelte a kiváló kovászos uborkát, és az szárított meg a fűzereken lógó piros paprikát. A nap melegének a felhasználása nem ismeretlen előttünk. De nem gondoltuk a globális felmelegedés előtti „egészséges” időkben, hogy nyáron, amikor oly sok órát van fent a nap, melegítésre, főzésre használjunk fel az energiájából néhány órát (mert már ennyi

Folytatás a Londoni levél után, jobb hasábján)

AZ OPUS DEI ÉS A DA VINCI-KÓD

Az igencsak tekintélyes Cannes-i Filmfesztiválon meglehetősen végső fogadtatásban részesült az amerikai író, Dan Brown sikerkönyvéből, a Da Vinci-kódból készült film. Noha a Sony Pictures filmstúdió némileg változtatott a könyv végkifejletén, a kritikusok elmarasztaló tenorja így foglalható össze: Robert Langdon professzor véggöveketesége, mármint hogy a Grál, vagyis Mária Magdolna teste a párizsi Louvre-ban fekszik, elég nagy árat kell fizetnie a becsapott és elkábított többöknöknek. Aki viszont mégis úgy dönt, hogy megnézi, az magára vessen. A film botrányosan gyenge, a színészek mintha önmaguk silány kópiái lennének, a rendezés pedig messze elmarad a kommerszfilmek-től elvárható átlag mögött. Időközben sikerkönyvvé vált a történet többé-kevésbé tudományos cáfolata is, a Da Vinci-blöff címmel. A szintén amerikai Carl E. Olson közérthetően megfogalmazott könyvében bemutatja, hogyan használ Dan Brown alátámasztott kutatási eredményeket és hipotéziseket légből kapott állításának bizonygatására, hogy Jézus és Mária Magdolna házaspár voltak, és amit a világ általában tudni vél Jézusról, az csupán hamis propaganda, kiváltóképpen a konzervatív katolikus szervezet, az Opus Dei mesterkedéseinek eredménye. Carl E. Olson

leleplező kötetének előszavát Francis George bíboros, Chicago érseke írta, a bevezetést pedig James Hitchcock, a tekintélyes St. Louis-i Egyetem történetnőze. A Da Vinci-kód cél-táblájaként szolgáló Opus Dei kezdetből fogva elvetette, hogy a könyv, vagy a film bojkottálására szólítsa fel a hívőket. Álláspontját azzal magyarázta, hogy előnyben részesíti az átláthatóság építőszellemű útjait. A szervezet szóvivője utalt arra is, hogy a könyv és a film kiváló alkalmat kínál az egyház hiteles és valódi arcának bemutatására. Az Opus Dei a Katolikus Egyház nemzetközi pasztorális intézménye, amelyet a néhány éve szentté avatott spanyol pap, Josemaría Escrivá alapított 1928-ban. Célja annak hirdetése, hogy a munka és a mindennapi életkörülmények lehetőséget adnak az Istennel való találkozásra, arra, hogy felebarátainknak szolgáljunk, és hogy a társadalmi viszonyok javításához hozzájáruljunk. Az Opus Dei szorosan együttműködik a helyi egyházakkal, és azok számára, akik lelki életüket és a hit terjesztését való közreműködésüket meg kívánják újítani, lelki képzést, illetve lelkipásztorok által nyújtott segítséget biztosít. Szent Josemaría előszeretettel hangsúlyozta, hogy az Opus Dei szellemiségének alapja az isten-gyermekség. Az Opus Dei feladata az, hogy az Egy-

ház evangelizációs küldetésében az által működő közre, hogy minden társadalmi réteghez tartozó keresztényeknek segítsen hitükkel teljes összhangban élni és dolgozni. Az alapító 1902-ben született spanyolországi Barbastró-ban. 1925-ben szentelték pappá. Hittant oktatott, beteget látogatott, magántanárként pedig római és kánonjogot is tanított. 1928-ban döbbsen rá végérvényesen, hogy mi Isten szándéka vele: minden erejét annak az egy szervezetnek a szolgálatába kell állítania, amelyből később az Opus Dei lesz. 1930-ban isteni sugallatra úgy döntött, hogy az Opus Dei nőknél is szól, nemcsak a férfiaknak, mint korábban gondolta. A második világháború után sok országban terjedt el az Opus Dei - alapítója pedig Rómában telepedett le és megalapította a női és férfi tagok képzésére szolgáló központot. A Pápai Teológiai Akadémia beválasztotta tagjai sorába, a Szentatyát pedig az Egyházi Törvénykönyv hiteles értelmezésére alakult Pápai Bizottság tanácsadójává nevezte ki. Életének utolsó éveiben számos utazást tett Európában és Dél-Amerikában. A halál életének 73. évében, Rómában érte. Az általa alapított szervezetnek jelenleg mintegy 85 ezer tagja van a világ különböző országaiban.

Vincze András

„VILÁGOSSÁG”

Az Állami Egyháziügyi Hivatal és a hírszerzés tevékenysége a katolikus egyház ellen

„A XX. század utolsó évtizedében a szemünk előtt omlott össze egy öröknek hirdetett hatalom. A bomlástermékek azonban még ma is eltömítik porusainkat, port fújnak arcunkba, romok között botorkálunk, melynek mozaikjaiból próbáljuk összeilleszteni vágyott új világunkat. Úgy tűnik, még most sem tudjuk megítélni, mi történt. A lánc lehullott, boldognak és szabadnak kellene lennünk, mégsem vagyunk azok. Valami elmaradt. Valami nagyon fontosat elmulasztottunk. Nem nyugodt a lelke egy egész társadalomnak, és benne az egyházaké. A keresztényeké sem az” - írja a kötet előszavában Várszegi Asztir főpápa, a nemrég életre hívott Lénárd Ödön Közhazsnú Alapítvány elnöke. Szabó Csaba és Soós Viktor Attila kötetének

dokumentumaiból és kísérő tanulmányából látható, hogy a Katolikus Egyház és a pártállam viszonyában nem egyforma erők álltak egymással szemben. Az állam a rendelkezésére álló valamennyi eszközt felhasználta az Egyház ellen. Az állambiztonság kiemelt figyelemmel kísérte életét és működését - ügynökeivel és mártírjaival együtt. Az Állami Egyháziügyi Hivatalban 1968. november 14-én felállít-

tott, „Világosság” fedőnévű belső rezidentúra működése elsősorban a Magyar Katolikus Egyház elnyomását és a Vatikán, valamint a protestáns egyházak és a zsidó világszervezetek elleni kommunista, ateista párttervezeteket szolgálta. A II. Vatikáni Zsinat Egyháziáról szóló dokumentuma ezekkel a szavakkal kezdődik: „Krisztus a nemzetek világossága...” Nem lehet véletlen, hogy az államhatalom többek közt épp a „Világosság” munkacsoporttal kívánta felvenni a harcot a kereszténység és más vallások ellen. A tanulmány és dokumentumkötet az Új Ember Kiadó és a Lénárd Ödön Közhazsnú Alapítvány közös gondozásában jelent meg, kiadását az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára támogatta.

MKPK Sajtóiroda

Londoni levél

A PÁPA ELÍTÉLTE AZ ANTISZEMITIZMUST

A Times cikkírója, Oliver Kamm mintha csak megjézte volna, mi lesz XVI. Benedek pápa következő lépése auschwitzi látogatása után. Az eseményt közvetlenül követő fejtegetésében a brit lap munkatársa még számon kérte a Vatikántól az antiszemitizmus határozott megbélyegzését, és lám, a Szentatyá néhány nappal később letette a garast.

Benedek pápa azt mondta Auschwitzból, hogy „különösen nehéz egy német-születésű egyházfő számára ez a vizit”. Amihez Oliver Kamm azt tette hozzá, hogy egy német valóban különösen érezheti magát a náciizmus bűntetteinek e színhelyén, s még inkább, ha ahhoz a nemzedékhez tartozik, amely átélte a viharos időket. A pápa anyanyelvén, németül imádkozott, amiért néhányan elmarasztalták, de a cikkíró szerint ez teljesen helyénvaló volt.

A náci uralomnak több mint hatvan éve szakadt vége és Benedek pápát senki sem próbálja azzal befektetni, hogy iskolásként, kéredezése nélkül, automatikusan, a többi (nem zsidó) tanulóval együtt, rövid időre bevonták a Hitlerjugend mozgalomba.

Németország már megvívta a maga lelkiismereti küzdelmét a náci gonosztevők örökségével - írja Oliver Kamm, és emlékeztet arra, hogyan térdelt a varsói gettó áldozatait megőrző emlékmű elé 1970-ben Brandt kancellár. Jelképe volt ez az új német utánpótlás, annak, hogy a német-ség egyszer s mindenkorra szakít a diktatúra-politikával és az idegengyűlölettel.

XVI. Benedek azt kérdezte imája során Auschwitzból az Egek Urától, hogy hol volt, amikor e borzalmak megtörténtek. Erre a vívódásra utalva tér rá az antiszemitizmus problémájára Kamm, azt elemelve, hogy miért nem csitult a német keresztények antiszemitizmusa, annak láttán, ami zsidó honfitársakkal történt. Talán az egyház nem tett eleget ennek érdekében? Az 1962-ben kezdődött Második Vatikáni Zsinat XXIII. János pápa kijelentette, hogy a zsidóság nem kártható kollektív módon Jézus megöléséért. Ez volt ez első nagyleletőségű lépés. Oliver Kamm szerint ezt kellett volna, ott Auschwitzból, a rémtettek hajdani színhelyén az antiszemitizmust újból eltávolító nyilatkozatnak követnie az új pápa részéről. XVI. Benedek utalt a zsidóellenességre, de azután a koncentrációs táborban meggyilkolt keresztények gyászára tért át. Imádkozott a lengyel ferences atya, a II. János Pál által mártír-szentté avatott Maximilian Kolbe börtöncellájában. Auschwitzból borzalmai korunk legsúlyosabb emberiség-ellenes bűntettének nevezte. Mindezek tudomásul vételével kéri számon bíróságok a kommentátor a pápától és a Vatikántól az antiszemitizmus határozott megbélyegzését. Szinte türelmetlenül követeli ezt cikke csattanójaként.

A választ hamar megkapta. A katolikus egyház immár nem kéri számon Jézus elvesztését a zsidóságtól, s elítélően szól azokról, akik antiszemitizmust gerjesztenek.

Sarközi Máttyás

is elég lehet), hogy megtakarítsunk anyagot, időt és pénzt, megisszuk a tűzhely forrószá- ról a kovászos uborka mellé oda- gyúgyuk a nap melegével főtt levest, sült húst, és ha szükséges, az általa tisztított ivóvizet.

Az International Solar Cookers munkája csepp a tengerben. De az egyre terebélyesedő akció és a világ minden részéről a központba érkező levelek tömege igazolja, hogy ennek a különös „elsősegély”- nek van értelme. És minél többen élnek vele, annál biztosabb, hogy nem csak az egyéneknek, de szegény, beteg földünknek is a javát szolgálja.

Bitskey Ella, Sarasota

Szamosi József

BIEDERMEIER ÉS EMLÉKKÖNYV IRODALOM

A címben lévő két nagybetűs fogalom egymástól csak erőszakkal választható el, márcsak azért is, lévén az Emlékkönyv a Biedermeier hozomány. Dehát tulajdonképpen mit nevezünk ezzel a Biedermeier szóval? Mint korhatározót, a Napóleoni háborúk és a 48-as forradalmak közti időbe szorították. Ez így nem igazít el. A szót magát a közép-európai osztrák-magyar nyelvterület mondhatja csak magáénak, a francia, angol, olasz irodalomnak nincs is szava rá, jóllehet Biedermeier vonások ezeknél is kimutathatók. Nagy általánosságban kordivat, ízlésforma, amely messze visszanyúl a 18. századba, jöszerevével még előbbre is mint élet- és magatartásforma. Ilyen értelemben fenntartotta magát, különösen, ami a divatot, lakáskultúrát illeti, jóformán a második világháborúig. Igazából Biedermeier-képzőművészetről nem lehet beszélni, hiányzik belőle az előző korok, a reneszánsz és barokk-kor pátosza. Csak az alkalmazott művészetekre, az iparművészetre volt nagy hatása. Elsőrendűen a középérték, a polgárság mondhatta sajátjának, sem a nemesi, sem a parasztság nem ismerte. Magyar vonatkozásban nevezhető „Táblabíró-kornak”, de ez a fogalom épp a polgárt sikkasztja el belőle.

A Biedermeier mindenestől idealista, a családiasság kultusza, menekül a szenvedélyes politikától, a csendes boldogságot, a háziéket keresi, jellemzi az édeskés almanach-poézis, a szebbelkű, ártatlan honleányok túltengése az irodalomban; szeretik a zenét és éneket, a festészetben a csendéletet, a meghitt családi otthon ad békét és biztonságot; a reneszánsz fényűző palotákat épített, a gótika erősfalú várakat, a barokk csodásan gazdag székesegyházakat emelt, a Biedermeier feudális kastély helyett szolid családi házakat épített; kedvelte a mulatságokat, így az udvari élet maradványaként az álarcos-bálokat, általában a kávéházi, cukrászdai szolid összejöveteleket; visszahúzódást, a kényelmet és védelmet nyújtó családi szentélybe. A lakás főbútora a zongora, rajta a családi vendégek könyve, mellette ott áll a kecses üveges vitrin, benne porcelánfigurák, metsett poharak, kegyeleti tárgyak, családi csecsebecskék. A zongorán természetesen nem hiányzott a diszkótészt vendégek könyve, emlékkönyvet tartani szinte kötelező volt, díszes kivitelben minden polgári házban, amit nálunk még a múlt században *Souvenirnek* neveztek és nagy becsben tartottak.

Emlékkönyv verseket a legnagyobb költők, Goethe, Petőfi, Vörösmarty is írtak, de a divat messze visszanyúl a rokokóba s idők folyamán önálló műfaj lett belőle. A Biedermeier gondolatvilága Vörösmartynál találja meg a hangot. Írt ő persze tragikus verseket is, de költészete egészében az általános téma a haza, a barátság, reménység, szerelem körül forog. Az emlékkönyv írók hamar rátaláltak a kimeríthetetlen forrásra Vörösmarty költeményeiben. Egyetlen költeményből, a nála 25 évvel fiatalabb Csajághy Laurának írt *Merengőhöz* című, nászajándéknak szánt csodálatos vers szinte minden sorából kiidézhettek, ami emlékkönyvbe kínálkozik. Így sokan idézik belőle az ilyen örökszép részletet:

Mi az, mi embert boldoggá tehetne?
Kincs? Hű? Gyönyör? Legyen bár mint özőn,
A telhetetlen elmerülhet benne,
S nem fogja tudni, hogy van szívöröm.
Kinek virág kell, nem hord rózsaberket;
A látnivágyó napba nem tekint...
Csak a szerénynek nem hoz vágya kint...

Vagy ezt:

Ne nézz, ne nézz hát vágyaid távolába,
Egész világ nem a mi birtokunk;
Amennyit a szív felfoghat magába,
Sajátunknak csak annyit mondhatunk.

Szinte folytathatjuk a gondolatot Arany Jánossal, természetesen a hang nála jóval csendesebb, visszafogottabb, de a hatását nem téveszti el:

Mert szegénynek drága kincs a hit,
Túrni és remélni megtanít,
S néki, míg a sír rá nem lehel:
Mindig túrni és remélni kell. (Fiamnak)

A Biedermeier lényegében nem teremtet újat, a múltból átvette azt, ami neki megfelelt. A festészetben az ironikus *Spitzweg*-et, nálunk főleg Barabás Miklós reprezentálja. Az emlékkönyv poézis, mint irodalmi műfaj, széles körben gazdagította irodalmunkat. Igazi műfaja az „Emlény”, az 1800-as évek terméke, amely a német *Vergissmeinnicht* csinált, hangulatosnak vélt szava, közönségesen magyarul nefelejcs. Német használatban szélesebb jelentése volt: szépirodalmi Antológiák, Évkönyvek, Zsebkönyvek, Almanachok láttak napvilágot *Vergissmeinnicht* címen s ezek kisformátumban, úgynevezett gyémánt-kiadásban is forgalomba kerültek. Például Arany balla-

dái, Tompa virágregéi. Ha már itt tartunk, jegyezzük ide Tompa Mihály „Emléklapra” írt sorait:

A tavaszra gondolt télben
Öröm közi a bús napokra;
Szíves úton járj merészen,
A rózsák közt óvakodva.

A Biedermeier társas élet fénypontjai a bálok; főleg az álarcos bálokat, vigalmakat szerették. A szó korjelző maradt, a pesti táncház, a Redoute 1865-ben

kapta a „vigarda” nevet, ez csinosodott „vigadóra”, ahogy ma is használjuk. A kor szolid társasjátéka volt a „zálogosdi”, szórakozásnak a kávéház és a cukrászdák látogatása.

Irodalomtörténészek szerint Petőfi egész szerelmi költészete Biedermeier élet-felfogást tükröz. A költő állandóan szerelmes, de a szerelem nyersességét nem ismeri, mindig csak ártatlanul szeret:

Hőfőhé a lelke
Ennek a kislánynak,
Liliomszála ő
Az ártatlanságnak.

Pedig Petőfit türelmetlen, vad férfiszemvedély láncolta Szendrey Júliához, és Júlia minden volt, csak nem az ártatlan „barna kislány”. Sőt, lázadó asszony volt, mint George Sand; haját rövidre vágatta, sokszor járt férfiruhában s mindennek tetejében szivarozott! Elképzelhetetlen volt ez akkoriban. A költő ezt a Júliát stilizálta át a „feleségek felesége” eszményévé. De ez a szerelem nem volt más, mint egy „szép és heroikus hazugság”, ahogy Szerb Antal szellemes irodalomtörténetében írja. Talán túlzás is ez a megállapítás, de kihatásában nem volt szerencsés; ettől kezdve a magyar líra hosszú időn keresztül (talán napjainkig) a költők csak ártatlan lányokba szerethettek, s aki nem igazodott a Biedermeier szerelmi kánonhoz, azt erkölcsellennek bélyegezték (lásd Ady Endrét és a többieket). Petőfi azonban zseninek tartotta magát - joggal, aki csak saját törvényeit tekintette kötelezőnek, őt nem korlátozhatja semmi sem. Mindenesetre érdekes, hogy Petőfi világirodalmi ritkaságként feleségéhez írta legszebb szerelmes verseit, köztük a jóslatos Szeptember végén címűt. Júliája elég korán szögre akasztotta az özvegyi fátyolt.

Még tartozom azzal, hogy mai emlékkönyvekből mutassak be különféle példákat. Tudván, hogy az iskolatársak, barátok egymásnak mutogatják az emlékkönyveket, így ugyanazok az „emlékek” olvashatók gyakran. Egyik legtöbbször idézett költemény már csak azért is érdekes, mert eredeti írója a versfőkébe rejtette vallomását, ahogy már Balassi Bálint a versfőkébe írta, kinek szolt a verse: Bebek Judit, Morgay Katám, Zsuzsannám, stb. Íme a vers:

Szedd a tavasz virágait
Egy csokorba össze:
Rózsát, szegfűt, nefelejcset
Egyet-egyet közebe;
Tekints bele e csokorba,
Látni fogsz a múltba;
Eszedbe fog akkor jutni,
Ki e pár sort írta.

A versfők a „Szeretlek” szót adják.

A legtöbb egymástól kölcsönzött ártatlan beírások ilyenek:

Szép virág az orgona,
Nem feledlek el soha;
De még szebb az ibolya,
Te se felejt el soha.

Vagy:

Élj úgy, mint a kis ibolya,
Légy szerény és vidám -
Nem úgy, mint a büszke róza,
Mely tetszeni kíván.

Két szellemeskedő emlékkverseike:

Míg iskolába jársz,
Szeresd az egyszerűt;
Azután is szeress:
De csak egyszer egyet.

Ide csak annak szabad írni,
Aki ezt a barna kislányt feleségül kéri.

Akik német iskolába járnak, azoknál is „kötelező” az emlékkönyvbe írás. Egyik unokám albumából írtam ki ezt a szép német mondatot:

Der Jugend schönste Blüte
sind Demut, Unschuld, Güte.

Magyarul: Az ifjúság legszebb virágai: alázat, ártatlanság, jóság.

Vagy:

Rosen, Tulpen, Nelken,
Alle Blumen welken,
Nur die eine nicht,
Denn sie heisst Vergissmeinnicht.

Aranyos az aláírás: „Deine Mitschülerin, Lieselotte, in der Hoffnung, Dir eine gute Freundin zu sein” (Oszálytársad Lieselotte, remélve, hogy mindig jó barátod lesz).

Életré szóló bölcs szavak:

Ha lépsz, fontold jól meg léptedet,
Mert visszalépni többé nem lehet.

Barátság megtartása a jövőben is:

Majd ha sok-sok idő múlva,
Messez visz a sorsunk,
Eszedbe jut, hogy mi egykor
Jó barátok voltunk.
(Jegyezte hűséges barátod)

Ugyanerre „a nótára”:

Ha majd sok-sok évek múlva,
Legszebb vágyad teljesül,
S megtört szívem a múlt idők
Emlékein elmerül,
Vedd kezded e kis könyvet,
A szeretet zálogát;
Meglásd, éléd varázsolja
Ifjúságod szép korát.

Finom, udvarló sorok:

Kit megáldottál egyszer magadnak,
Hajad selymével kösd le a párod. (Gyóni)

A barátság arany fonál,
Mely, ha egyszer elszakad, -
Összekötni ugyan lehet,
De a csomó megmarad.

Koldusruhában jár, királyi lány,
Olykor becses, mi látszólag silány.

Egy „őszinte” beírás:

Verset írni nem tudok,
mert Petőfi nem vagyok.
Azt az egyet kívánom:
légy boldog a világban.

Olyan légy, mint a madár,
Mely alól a fát kivágják,
Nem zuhan a mélybe,
Hanem magasba száll.

Nem is könnyű alkalmas versikét, aranymondást kitalálni. De ha más nincs kéznél, az ilyen is megteszi. Kicsit száraz humor. Így szól:

Kútágasra szállt egy veréb,
Emlékkönyvnek ez is elég.
De ha ez nem lenne elég, -
Szálljon oda még egy veréb.

Folytatás a 7. oldalon

ISTEN ÁLDD MEG A MAGYART!

Felavatták a Himnusz-szobrot Budakeszin

2006. pünkösd havának 7. napján, Anyák ünnepén, Budakeszin, a Szarvas téren felavatták a Himnusz-szobrot. Ez az első kőbevésett Himnusz- emlékmű, és csak dicsérni tudom Budakeszi város vezetését, hogy átértékelve az ügy nagyszerűségét és magasztosságát a Szent Istváni örökség továbbvivőjeként ezt a jó gondolatot felkarolta és támogatta. Eredetileg Debrecenben, egy egyházi területen akarták a szobrot felállítani, de az utolsó pillanatban a budakeszi önkormányzat felajánlott egy telket. Erkel Ferenc, a Himnusz megzenesítője életének jelentős részét itt töltötte, így valóban nagyszerű a hely kiválasztása.

Budakeszi, a János-hegy délnyugati lejtőjén elterülő különleges adottságú település mindössze 12 km-nyire fekszik

Ennyi elég idézésből. Visszatérve az alaptémához, újlag hangsúlyozni kell, hogy a Biedermeier-t a mindinkább feltörő polgárság hozta divatba, amely józan életbölcsest hirdetett meg; eszménye a társadalmi egyensúly; a békét, anyagiakat, kényelmet biztosító családi szentély; kerüli a szenvedélyt, a túlzást, az élet minden területén okos, szerény, megfontolt, egészében az emberbarátság, a szociális érzékenység hirdetője. A kor vívmánya a „gyermekkert” (óvoda), a szegényház, a menhely, az árvaház.

Emlékkönyvet általában a nagymamák karácsonykor ajándékozzák az unokáknak, és elsőnek ők írnak bele életre szóló tanácsokat. Ennek az ajándékozásnak azonban szimbolikus jelentése is van, azt jelzi, hogy az unoka kilépett a kislánykorból, már iskolába jár, nem sokára a *teenagerek* közé számítják. Ezért mindenki feltétlenül őrzi az emlékkönyvét, melybe a szülők, testvérek kívül a barátok, nevelők aztán később kitételeként fiúk is írhatnak és írhatnak is bele olyan versikeket, melyeket idéztünk.

Az emlékkönyv nemcsak elmesél, rímbezdett életreszóló tanácsokat őriz, sokszor magasabbrendű célt is szolgál. Mint tudjuk, a nagymamákon múlik, hogy a magyar szó, nyelv és szokások az idegen környezetben ne felejtődjenek el. Egy müncheni nagymama például unokája emlékkönyvében szinte végrendeletileg hagyja meg a kívánságait s a végrendeletnek általában kötelező ereje van. □

Budapest szívéből, a 0 km-t jelző Clark Ádám tértől. Lakosainak száma 13 ezer fő, ezzel a megye közepes nagyságú települései közé tartozik. Rendkívül jó levegőjű város. Budapesttől eltérően tiszta, nem hemzsegek a falfrókák, és nem durranak ki a gépkocsikerekek az utakon lévő kátyúktól. Szép környezetben fekszik, kertvárosi jellege nagymértékben meghatározza a betelepülni vágyók kedvét és összetételét. Nem véletlenül találhatók környezetében az Országos Korányi TBC és Pulmonológiai valamint az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézetek. De hozzá kapcsolódik a makkosmáriai búcsújáráshely is.

A Himnusz-szobor egy monumentális térplasztikai alkotás, V. Majzik Mária Magyar Örökség-díjas szobrászművész alkotása. Egy kilencszer négyésfélméteres alkotás, amely közepén kör alakú malomkővet formál, utalva az élet körforgására.

A bronzból készült mű középpontjában Isten alakja áll dicsőfényű körében. Körülötte sugarakban olvasható a Himnusz egész szövege. A verssorok mint kitárt szárny veszik körül Isten alakját, akinek feje felett hét galamb lebeg. A középső galamb csőrében tartja a Szent Korona keresztjét, a két szélső galamb pedig az ég felé vezeti a Himnusból kiáradó sugarakat.

A térkompozíció hét boltív középebe van beágyazva. A boltívekben 21 harang látható a Történelmi Magyarország 63

vármegye nevével. Ehhez kapcsolódik az a harangjáték, amelyből nemzeti himnuszunk szólal meg, először 2006. május 7-én déli 12 órakor, később nemzeti ünnepnapjaink alkalmából. Vasárnaponként délelőtt a harangjáték a magyar Mária kegyhelyek templomharangjait utánozza, elsőnek május 14-én a Csíksomlyói Római Katolikus Templom harangzúgását hallottuk.

Az alkotás másik oldala ugyancsak csonka körkompozíció. Rajta magyar emberek tényrelynematai a nemzetet jelképezik. A csonkakör a tápiószentmártoni aranyasarvas alapján mintázott szarvason nyugszik. A szarvas népünk

hitvilágát, gyökereit szimbolizálja. A mű két oldalát pedig két-két örömtűvum zárja le, amit a művész egy székely kapuról mintázott meg.

A szobor avatásán beszédet mondott Jókai Anna, a Magyar Írószövetség volt elnöke. „*Ki ez a szabadtéri oltár, ki ez a múltat, jelent és jövőt egymásba kapcsoló új magyar kegyhely?*” - kérdezte az író. „*Mindenki, aki már a Himnusz első akkordjainál felemeli a fejét, ki egyenesíti a gerincét, kezét tisztelegve az oldalához szorítja, vagy imára kulcsolja templomainkat; mindenki, aki a saját sorsára is igaznak érzi Kölcsey sorait; aki minden balsorsban is reménykedik a vigasztalódásban; aki képes megbánni esendőségében elkövetett bűnait, de világosan látja azt is, amit ellene vétettek... Mindazok, akiknek fáj, hogy 'hányszor támadt tenfiad szép hazám kebledre, s lettél magzatod miatt magzatod hamvvedre...' Honfitársaink, akik a XX. század keserves tapasztalataiként éltek meg, hogy 'bújt az üldözött, s felé kard nyúl barlangjában, szertenézett, s nem lel honját a hazában'. S akik még mindig attól tartanak, hogy 'szabadság nem virul a holtak véréből'. Nem, az sem véletlen, hogy 1956-unk után ötven évvel gondoljuk újra a régi igazságokat az emlékhely tövében'.*”

A himnusz a vallásos költészet egyik legrégebbi formája: általában emelkedett hangú vallásos vagy egyházi ének. A szó a görög „hümnosz” főnévből származik, dicsőítő éneket jelent. Voigt Vilmos a Világirodalmi Lexikonban azt írja, hogy a himnusz „vallásos jellegű, Isten vagy isteni hatalmakat dicsőítő, hozzájuk segítségért fohászoló, imaszzerű ének.” Hegedűs Lóránt pedig tanulmányában azt bizonyítja, hogy a Himnuszban a legmagasabb szellemi színvonalon találkozunk „a művészi lélek ihletése a vallásos lélek ihletésével”: „az Ige imádsággá változik és az imádság Igét hirdet ... Nincs az egész világirodalomban igeibb Hymnus, nincs istenibb, szentelkezőbb imádság egy nép számára, nem képzelhető, és nem létezik a Szentháromság Istenre jobban támaszkodó nép-nemzeti áhítat, mint a magyar nép zivataros századaiból származó, fohászó költemény.”

A szobor sajátos összekötő kapocs a határokon belül és túl élő magyarok számára. Nemzeti imánk, amely reményt ad életünkhöz, ahhoz a mindennapos küzdelemhez, amelyet ez a nép ezer éven át nap mint nap megélt, és a jövőben is bírón fogja tapasztalni. Hála Istennek, végre volt egy ünnepünk, amelyet politikusaink „nem nyúltak le”. Erről Lendvai Endre alpolgármester így beszélt: „*Köszönöm mindnyájuknak, hogy ez a szobor itt állhat, és itt élhet Budakeszin. Városunkban, ahol együtt élnek svábok, felvidékiek, kárpátaljaiak, székelyek megjelenté nemzetiünk sokféleségét.*”

Az alkotás közadakozásból jött létre. A 40 millió költséghöz több mint 200 településről jöttek az adományok. Megnyi-

tották szerény pénztárcájukat a kisnyugdíjasok, a tehetősebb polgárok, vállalkozók, Budakeszi önkormányzata, határon túl élő honfitársaink. Egy 82 éves vidéki néni 200 forintot küldött csekken. Egy tinédzser fiú fordít szülei engedélyével küldte el megspórolt zsebpénzét. Az Épületszobrász Kft tulajdonosa az emlékmű márványba történő megformálásában adott nagyvonalú támogatást. A szobor létrejöttét elősegítő alapítvány elnöke Hargittay András olimpiai bajnokunk volt. Ő pályafutása során dobogón állva többször átértékelte, hogy mit jelent, amikor felcsendül a Himnusz, amire mindig büszke marad. A PSZÜ-ÁRT, a Lélek Művészete Alapítvány pedig jótékonyági koncerteket szervezett. Szomorúan jegyzem meg, hogy a kulturális kormányzat egyetlen fillér támogatást nem adott a szobor létrejöttéhez. Miközben a Gyurcsány-kormány azt hangoztatta, hogy „dübörög az ország”, a kulturális tárca új nemzeti ereklényk létrehozásához egyetlen fillérrel se járult hozzá.

V. Majzik Mária 1949-ben született Budapesten. Autodidakta művész, kislplasztikákat és domborműveket készít. Egyik legismertebb alkotása Jókai Anna: Ima Magyarországról című domborműve, de a budapesti Sziklatemplom névadójának, a Magyarok Nagyasszonyának kerámiaszobra is az ő munkája. Ismereteim szerint a művésznek a művészettörténetek nehezen azonosítják, mert interdiszciplináris alkotó valahol a kerámia és a szobrászat között. Hatalmas domborműveket készít agyagból, ami sajátos technikai bravúrt igényel. A Himnuszhoz például 8 mázas agyagot használt fel. Am nem került sor a minta kiégetésre, ugyanis ez az emlékmű márványban kapta meg végleges formáját. V. Majzik Mária interjú készített a Heti Válasz, amelyből megtudhatjuk, hogy az emlékműben egy ereklényt is elhelyeztek. Erről a művész így vélekedik: „*Ereklényt minden templomban elhelyeznek, mert kisugárzása van és védelmet nyújt. A Himnusz nemzeti imánk, ez az alkotás pedig olyan, mint egy szabadtéri oltár. Tudok olyan fiatal párról, aki itt szeretné tartani az esküvőjét. Az ereklényt a Szent István-bazilikától kaptuk. A Szent Jobbot őrző Szent László lovagrend zászlajának egyik darabját helyeztük el a szoborban.*”

A Budakeszi-i Szarvas tér hetek alatt zarandokhellyé vált. A szobor felállítása óta többször jártam arrafelé, rokonaimnak, barátaimnak mutattam ezt az alkotást, amire joggal büszkék lehetünk. Valóban, nagyon sok ember fordul itt meg.

A tér Budapestről könnyen megközelíthető, a Moszkva térről induló 22-es kék autóbusznak megállója van itt. Nyugdíjasok, erejük teljében lévő emberek, fiatalok beszélgetnek, ismeretlenül is megszólítják egymást és percek alatt egyg válnak. Tanárnéink magyarazzák nebulóinknak a szobrot és beszélnek dicső múltunkról. Szakrális kegyhely kialakulásának vagyunk szemtanúi. A szobor-avatásról pedig már vers is született Szigeti Magdolna Mária tollából.

Dr. Szabó Antal
nyugdíjas ENSZ tanácsos
Fotó: Dr. Szabó Antal ©

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

Hetven éve távozott a földi létből *Gilbert Keith Chesterton*, a jeles angol költő, esszéista, regényíró, kritikus. Magát mindenek előtt újságírónak tartotta. S nem alaptalanul: az a több mint négyezer esszé, amit hátrahagyott, azt jelenti, hogy 11 éven át mindennap megírt egy cikket. De nem akármilyen munkát, hanem olyat, amelyet száz év elteltével is frissen, aktuálisnak, elevennek érezhetünk. Hilaire Belloc-kal egyetemben, aki ugyancsak kiváló tollú katolikus író volt, az angol irodalom legjobbjai között, Wells és Shaw mellett a nagy angol levélírók sorában tartották számon. Mégis, mindezek a meghatározások pontatlanok. Nem fejezik ki azt, ami személyiségének legfontosabb jellemzője. Azt, hogy *századunk egyik legnagyobb gondolkodója volt*.

1874-ben született Londonban, középosztályi családban. Anglikán vallásban nyerte el a keresztséget, s jó nevelést kapott. Gyermeiki fejjel azonban nem tett különösebb szorgalmról tanúságot. Kollégiumi tanulmányait is fokozat nélkül fejezte be. Írói tehetsége azonban hamar megmutatkozott. Már tizenhat évesen újságot szerkesztett. 1895-től különböző kiadóknál dolgozott, és rengeteget írt a kor márkás folyóirataiba. Saját magazint is alapított, G. K.'s Weekly címmel. Alaposan megismerkedett kora szellemi áramlataival, s nem egy válságon ment keresztül. 1901-ben nősült. Felesége buzgó katolikus volt, aki mindvégig hű társa és támogatója volt munkásságában, segítette, hogy megtalálja önmagát. Bizonyos személyes szerepe is volt abban, hogy Chesterton 1922-ben katolizált. Ez azonban hosszú érési folyamat következménye volt. Írásait olvasva, meglepő, hogy legkatolikusabb hitvédo munkáit jóval áttérését megelőzően írta meg.

Élete vége felé számos egyetemen választotta díszdoktorává. Mint író és mint hitvédo gondolkodó egyaránt elismert volt. 1934-ben - két évvel halála előtt - megkapta a Nagy Szent Gergely lovagjainak csillagokkal ékes parancsnoki kitüntetését.

Szeretetre méltó, komoly testsúllyal megáldott, szórakozott ember volt. Egy anekdota szerint egy alkalommal hazatelefonált a feleségének: „Itt vagyok Harborough Marketen. Hol kéne lennem?” Szivarjával a szájában, furcsa kalapjával és sétapálcájával jellegzetes figura volt, s a bajusza körül mindig ott bujkált a mosoly.

Ez a kedves ember azonban nem akármilyen alkotói kisugárással rendelkezett. Hogy „újságírói”, írói munkássága milyen hatásfokú volt, jelzi néhány tény. Megírta „Az örökkévaló ember” (*The Everlasting Man*) c. munkáját - és ez olyan hatással volt egy ifjú ateistára, C. S. Lewisra, hogy megtért, és jelentős katolikus író lett belőle. C. S. Lewist, aki egyébként a közelmúltban távozott az örök házába, többek között a *Csűr-csavar levelei* című, rendkívül bájos munkájából ismerheti a magyar közönség. Megírta Chesterton a *The Napoleon of Nothing Hill* című művét, - és Michael Collins megindította az ír függetlenségi háborút. Esszéit írt az Illustrated London News-ba, - és ennek hatására *Mohandász Gandhi* elindította mozgalmát a brit gyarmatosítás felszámolásáért... Felkérték, hogy írjon tanulmányt *Aquinói Szent Tamásról*. Kívette a könyvtárból a nagy szent írásait, átolvasva, s nekiült diktálni egy tanulmányt, de olyat, amelyet azóta Aquinói Tamásról valaha írt legjobb könyvként jegyeznek. S mindemellett népszerű, olvasmányos könyvek szerzőjeként is ismertté vált a széles olvasóközönség előtt.

Ettienne Gilson, a jeles neotomista filozófus a következőket írta G. K. Chestertonról: „Chesterton az egyik legmélyebben gondolkodó ember, aki valaha létezett; mély, mert igaza van, s erről nem tehet; de arról sem, hogy szerény és jószágos, így hát azok, akik megértették őt, világosan tudják, hogy igaza van és milyen mély gondolkodó; a többiek azonban csak azt érzékelik, - szinte bocsánatot kérve, hogy

Botos Katalin

EGY ORTODOX DEMOKRATA

igaza van, s mintegy kárpótlásul a benne rejlő mélységért - roppant szellemes. És az emberek többsége nem is lát belőle mást.”

S valóban, sokan olvasták *Brown atya történeteit*, és minden bizonnyal sokan meg is szerették ezt a szelíd, hétköznapi, már-már szegényes külsejű, de tökéletes logikájú figurát. Az az emberekben hajlam arra, hogy szimpátiával fogadják az esetlen és nagyon emberi nyomozót - ez Colombo filmsikerének is a titka. „Hiszen ez akár én is lehetnék, hiszen erre akár én is rájöhettem volna, - különösen, mivel nem is vagyok ennyire mafla, mint ez itt a filmvásznon, vagy a könyv lapjain...” Mellesleg Brown atya történeteit is filmre vitték, siker lett belőle.

De Brown atya történeteinek valójában nem arról szólnak, amiről a sztori. A könnyed történetek a lét legmélyebb kérdéseiről gondolkodtatnak el. A lehető legelvontabb vallásfilozófiai kérdésről, az *eredendő bűn fogalmáról ír bennük a szerző*. Csak hát ezt többnyire nem veszi észre az olvasó. Még szerencse, különben sokan kézbe se vennék a könyvet. Bár olykor korunk embere is hajlamos a morálizálásra. Itt van például Derrick felügyelő, aki szerint nem mindig a „rosszányok” felelősek bűnös életükért, hanem azok, akik a „vevőik”, sőt, leginkább azok a körülmények, amelyek őket eme útra kényszerítik.

Chesterton azonban nagyon világosan kimondja, hogy *kényszerítésről* szó sincs. Az ember *szabad akarattal* bír minden helyzetben. A legnyomóraságosabb helyzetben sem *kell* a bűnt vádászni, de a legkellemesebb helyzetben is *lehet*. Sajnos, gyakran a rosszat választjuk, mert - és ez Chesterton egvedülálló megközelítésének alapja - *az ember bűnre hajló természetű*. Egyszerre bűnös és áldozat. Saját bűnre hajló természetének áldozata, amelyből csak *Isten végtelen kegyelme emelheti fel*. Ha ezt az alapvető igazságot nem ismerjük fel, akkor bizony kísérletezhetünk különb-különb eszméáramlatokkal, filozófiákkal, mégsem találunk e világra és a saját életünkre értelmes magyarázatot.

Mindezeket a gondolatokat azonban végtelen kedvességgel rejteli el detektív-történeteiben.

Sokunk számára azonban, akiket érdekelnek az elvontabb dolgok, nem is annyira a szórakoztató történetek jelentik a legnagyobb élvezetet Chesterton olvasásakor, hanem az a fantasztikus szellemes stílus, ahogy nézeteit kifejti.

Szerzünk a paradoxonok mestere. Egyik örökzöld idézet tőle így fogalmaz: „A kellemetlenség valójában egy kaland, csak éppen rossz oldalról nézzük a dolgot. A kaland: egy helyes módon szemlélt kellemetlenség.”

Vagy idézzük egy másik mondását: „A világot nem a túl sok kritika, hanem az önkritika hiánya keseríti meg”. Egyik kedvenc igazsága tőle: „A reformernek általában mindig igaza van abban, hogy mi a rossz. S általában téved a tekintetben, hogy mi is lenne a jó.”

Ez a szellemesség, tiszta fogalmazás, nyelvi leleménység volt az, amiért elnevelti kivétel nélkül a legnagyobb tisztelet hangján beszéltek róla. Vitába szállt korának minden számottevő szellemi emberével - H. G. Wells-sel, Bertrand Russellel, G. B. Shaw-val - s a korabeli híradások tanúsága szerint *nem ő* maradt alul. Bernard Shaw azt mondta: „A világ nem lehet eléggé hálás Chestertonnak.” Hemingway, Garcia Marquez, Graham Green, Karel Capek, Paul Claudel, Orson Welles, Anthony Burgess, E. F. Schumacher vagy Agatha Christie egyaránt a csodálói közé tartoznak.

Akkor vajon mi az oka, hogy vitapartnerei közismertek, szinte egekig magasztaltak, róla pedig alig emlékeznek meg

az irodalom-könyvek? Noha csodálatos angolsággal ír, mégsem tanítják az iskolákban, college-okban. Ritkán adják ki újra műveit, s általában, mintha elfeledett volna róla a szellemi élet. *Miért?*

Mentség nincs rá, csak magyarázat. Chesterton szembeszállt korunk nagy eszméáramlataival, a materializmussal, tudományos determinizmussal, erkölcsi relativizmussal és az agnoszticizmussal. Egyaránt bírálta a kapitalizmust és a szocializmust, mivel mindkettőt az *emberi szabadság ellenségének* tekintti. S ezek a gondolatok napjainkban éppoly kevésbé népszerűek, mint kilencven évvel ezelőtt. Chesterton kellemetlen tükröt tart a modern embernek. A kellemes, hedonisztikus ideológiákról lerántja a leplet, s rámutat, milyen kártékonyak ezek az emberi társadalomra. Chesterton arra ösztönöz, hogy válasszuk a nehezebbet. Modern korunk számára egyszerűbbnek tűnik ezért, ha egyszerűen ignorálja, semmibe veszik munkásságát. Vitatkozni aligha tudnánk vele.

Hogy mivel nem ért egyet, nagyjából világos. De *hát mi mellett áll ki?* Mi az, amit támogat, amit helyesnek tart, amit népszerűsít?

Chesterton a kisember, a józan ész, a család, a szépség, a szegények mellett áll. S mindenek előtt a kereszténység, a katolicizmus odaadó híve.

Eszméjét „disztributizmusnak” nevezték. Leleszen támogatta azt a civil mozgalmat, amely a tömeges tulajdonhoz jutást tűzte célul. Ezt a nézetet talán azzal az európai eszméáramlattal hasonlíthatnánk, amelyet *Wilhelm Röpke*, és szélesebb értelemben a szociális piacgazdaság „atyái”, *Nell-Breuning* és társai fogalmazták meg az emberarcú gazdaság, az emberi viszonylatokat megőrző társadalom érdekében. Ezek az ugyan-csak keresztény eszmeiségből táplálkozó gondolkodók a két szélsőség, a kapitalizmus és a kommunizmus elutasításával egy olyan szőrt tulajdonon alapuló társadalmat képzeltek el, amely biztosítja az ember szabadságát és méltóságát - mint ezt a katolikus társadalmi tanítás is megfogalmazza.

Chesterton legalapvetőbb értéknek az igazságot tartotta. Úgy vélte, az „eretnekek”, akik a keresztény tanítás lényegi mondanivalójával ellentétes eszmék hirdetői, összezevarták az igazságot, részgazságokat abszolútítottak, s hazugságaikkal megnyerték az embereket. *Nincsenek természetjogi tételek, aminek viszonyítva valamiről eldönthetjük, hogy igaz, vagy hamis. Minden relativizálódik.* A legnagyobb hazugság az, hogy az *igazság nem számít*. Őncél az esztétika, az erő, az Isten, az élet értelmetlen, egyetlen célja, hogy élvezzük.

A mai kor embere szinte kérédekik „eretnek gondolataival”. Büszke az aberrációira, elveti a dogmákat, sőt a tradíciót is. Pedig Chesterton szerint az ember „dogmákat készítő állat”. A tradíció szerint *elődeinknek adott szavazati jog*, „a holtak megparancsja”. A mai kor embere azért néz mereven a jövőbe, mert nem mer szembe nézni a múlttal. Összekeveri a dogmát az intoleranciával. Holott, ami korunkat illeti, a sokat hangoztatott szabadság és tolerancia nagyobb kárt okozott a hitnek és az emberiségnek, mint az eretneküldözés. Olyan szabadbá tette, hogy az már maga a megsemmisülés. Szabadon beszélhetünk az időjárásról, s azt mondjuk, mindenki azt hisz, amit akar. Figyelmesen hallgatjuk egymás okfejtéseit, fontos, hogy mi a másik fél nézete - mondjuk Botticelliről, de közömbös, hogy miként vélekedik a végső dolgokról. Végső dolgok? Nem téma. A halálra nem készülünk, nem is veszünk róla tudomást. A holnapi nap érdekes, az örökkévalóság nem.

Chesterton élesen kritizálja a morális és művészi relativizmust, az egoizmust és az elkecsesedett sikerkultuszt. Védi az alázatot, a hitet, a reményt, a tisztaságot. Rámutat - s ez Ortodoxia c. fő művének legfontosabb mondanivalója -, hogy a keresztény világnézet alapja az *eredeti bűn elfogadása*. Nem önmagáért, hanem *éppen azért, mert megbocsátatik*. Azok a filozófiák, amelyek ezt elutasítják, sokszor reménytelenségbe, kétségbeesésbe torkolnak. A kereszténység kívülről úgy tűnik, mint merev dogmák gyűjteménye, értelmetlen vasfegyelm, holott belülről nézve a szabadság és az örökké tartó öröm helye. A szabadság tulajdonképpen a korlátok közötti választás lehetősége. A dogmákra szükségünk van, hogy jól tudjunk egyensúlyozni életünk során. S nem holmi eszmei balanszrozásról van szó: vágyaink vad állatit, gyönyörű szenvedélyeinket, kreatív energiáinkat kell ki-egyensúlyoznunk. Az egyház mindig is egy tigrisszelidítő volt, mondja Chesterton. Tisztában van esendő természetünkkel, alapvetően realista. A kereszténységben az a csodálatos, hogy Isten nem erős emberekre, nem a ragyogó eszű Pálra, a misztikus Jánosra építette Egyházát, hanem egy vétekbé eső, egyszerű emberre: Péterre alapozta. S ezért sziklára épített vár. A királyságok, birodalmak elmúlnak, mert erős emberek erős emberekre építve hozták létre. Az Egyház örök, mert alapja a gyenge, az esendő ember. De Isten kegyelme végtelen.

Furcsa egyéniség volt Chesterton. Távolról sem holmi bigott konzervatívizmus megtestesítője. *Körömszakadtág a szabadságot védő liberális volt*, anti-elitista, plebeius demokrata. Így, ezért és mindezek ellenére volt mélylegesen katolikus. Látszatra ókonervatívának tűnnek a családról vallott elképzelései, s szinte antiglobalistának a kalmár-mentalitást bíráló sorai. Mégis állított: ha mélyen beegondolunk, mit mond, rájövünk, hogy nézetrendszere nem a múlté, hanem a jövőé. Modern világunk egy inkább arra mutat, hogy számos kérdésben vissza kell térnünk a hagyományokhoz - ha egyáltalán még tudunk. Rehabilitálnunk kell a családot, alkotó konyhájával, kis műhelyével, konyhakertjével, a közösséget, amelynek résztvevői tanítják egymást, szórakoztatják, gyógyítják és segítik egymást - különben elveszünk. Magányos tömegben, pszichiáterek által moderáltan magánzáráinkban tölthetjük szingli életünket, ahol az egyetlen társadalmi kommunikáció az adok-veszek. Elfeledve, hogy alkotni jobb, mint fogyasztani, nem látva, hogy a görcsös egészségkultusz furcsa módon mind több betegséget szül. Az önmegvalósítás mániákus lázában kiüresedve, nem látjuk, hogy szabadságunk mennyire korlátozott, s végső soron csak *a semmi* urai lehetünk. Hiszen arról nem dönthetünk magunk, hogy legyünk, legfeljebb, hogy *ne legyünk*. Kétségbeesett ragaszkodásunk az élethez szorongással, félelemmel tölti el napjainkat, s nem látjuk, hogy aki meg akarja tartani életét, elveszti azt.

Szerencse, hogy a tradicionális értékekhez való visszatérésre nemcsak a felismerés, de a kényszer is rá fog vezetni minket. A globális világ versenyében a piaci mechanizmusok imperializmusa versenyképtelenné teszi a nyugati világot a hagyományos munkamegosztáshoz jobban ragaszkodó, nem minden szolgáltatást pénzért vásároló társadalmakkal szemben. Az ázsiai import-dömping rá fog kényszeríteni, hogy takarékosabban, több áldozat vállalásával éljük meg életünket - különben versenyképtelenné válunk. Hiába, az ember már csak ilyen. Szüksége van némi külső késztetésre - mert még képes lenne saját sorsát tönkretenni...

Sok veszteséget megtakaríthatnánk azonban az emberi társadalomnak, ha hamarabb felismernénk, milyen bölcs dolgokra tanít bennünket ez az elfeledett, agyonhallgatott keresztény gondolkodó.

□

Máriás József

KRÓNIKÁSÉNEK 1956-2006

Nemzeti történelmünk fordulópontja az 1956-os forradalom és szabadságharc. A fél évszázados évforduló megünneplésére való készüllet és odafigyelés, értelmezés és értékelés erőterében az irodalom is helyet követel magának. Különösen fontos ez manapság, amikor kibontakozó világunk eszméi igazolást, legitimizálást keres. 1956 a kommunizmus ellenében, a diktatúra nemzetellenes, a megszállás függetlenségünket csorbító hatalma ellenében határozta meg önmaga céljait, törekvéseit, önfeláldozó tetteit. Mondhatnánk: közel negyven év után elérte célját: a kommunista rendszer, amely ellen felkelt - elbukott. Az idegen hatalom, amely kibontakozásunkat kalodába szorította - letűnt, maga is letűnt a történelem színpadáról. Az ötvenedik évforduló mégsem a felszabadult érzés, a megvalósult álmok ünnepének érkezik. A frontok, ha más politikai, társadalmi keretek közt is, újra egymásnak feszülnek. Miért? Mi történt velünk? Mi vezetett ide? - kérdezzük folyton önmagunktól.

E kérdésekre keresi a választ Jókai Anna *Krónikásének 1956-2006* című könyve, amelyet a jubileumi évben a Széphalom Kiadó által adott az olvasó kezébe. Igen merész, bátor vállalkozás, a megvalósult álmok ünnepének elbeszélő költeményben megírni azt, amit könyvtárnyi irodalom sem valósított meg? - támadkodunk a szép nyomdai kivitelezésű könyvecske kézhezvételekor. A válasz kézenfekvő: a költséget tömör eszközeivel. Jókai Anna *Krónikásénekében* a zenei, illetve kórusműveket idéző szövegek válnak a cselekmény hordozóivá, hármas tagolásban.

Kövessük nyomon a hatalmon levőknek a vers első szövegében megrajzolt „személyiségvonásait”, metamorfózisait. Előbb az öngazolás, a mentegetőzés sorai: parancsra cselekedtem, a velem szemben levők fasizták voltak, aztán a visszanyert hatalom arroganciája, amely nem válogat a bosszút forraló eszközökben, suttomban a bölcsebből is ravatalt készíti. Az igazság percéről szól, ámtításról, egységről. A megtörles kimételetlen -, akik még mozognak / mind fűbe haragnak -, teszik mindezt a szovjet védőszárny alatt, idegen segítséggel önnön népük ellenében. A terrorral, fegyverekkel elnémított nép hallgatását győzelemként ünneplik. A börtön, az internálótábor képét a gulyáskommunizmus giccses világa váltja fel, a legvidámabb barakk kora, hol az áldozatok sírján nem virít virág, az élok álmai fölött a párt virgáy. Ám jön a fordulat. Fordulat? Többpárti haza, névcsere, eszmevegyítés, vagyon-szerzés s a jótét, amely mindebből természetszerűen fakad, hogy az öket illeti. Jön hozzá a hatalom újra birtokba vétele, „a pénz beszél, kutya ugat” világa, amelyben újra ök tartják a kormányrudat, újra az ő kezükbe kerül a merőkanál. Más szavakkal ugyan, de ugyanolyan arrogáns a hang. A kör bezárult.

A középső szöveg a legizmosabb. Érthető, hisz abban a szabadság oly rövid életű öröme, a nép, a nemzet haza után a kudarca épül bele: a sortűzek, a hazug propaganda, a világgá futottak sorsa, a bimbóbaan letipott szabadság. Beleéptül a sok halálos ítélet, a börtön-évek megszámlálhatatlan sokasága. Bence a feledés is, amely a gyilkosböl népéről gondoskodó apát kreált, benne a lucskossá puhult szavak, a feledésre ítélt tettek és holtak. Ott rejlik továbbá e szövegben, a nyolcvankilencben újra éledt remény, az eufória: „részesei lehetünk újra a fénynek”. Mily családás, mily családás?! Mi lett ötvenhat? „Ösdi mese, mes-

kete”. Szegények voltunk s szegények maradtunk, a jelenből kiraboltak. Az ámtítás már nem szószátyár propaganda, hanem tévés agymosás útján folyik. A végén ott a tanulság, a keserű tapasztalás: „semmi sem lett, amit vártam” (...) Voltunk élők, legyünk holtak? / A jelenből kiraboltak / a múltunkat átfestették / a jövőt is magukévá tették!” Vagy mégsem válik minden semmivé?

„A Bárány történetünkét beírta már a Könyvbe pecsételt lezárta kereszttel jelölte törölhetetlen onnan mindörökre.”

Honnan az erő, honnan a hit? Onnan, abból, hogy a küzdők mindenkor hittek a transzcendens hatalomban, Jézusban, akihez harcuk során, a bosszú idején, a becsapatusukkor imádkoztak, akitől a cselekvő ígéket várták, remélték mindenkor, a könyörgő szavakban, amelyek szervesen beépülnek a költemény gondolati, érzelmi folyamába.

Szólunk kell a harmadik szövegben megjelölt üzenetről. Közismert, ártatlan szójátékok, énekek igazodnak az események folyásához, s válnak az átköltés során a görög sorstragédiák kórusai szerepéhez hasonló, rendkívül plasztikus hangulati, érzelmi töltetű üzenetű, intő és bölcs gondolatokká, a cselekményfolyamhoz igazodó, rendkívül találó következtetésekké.

A szerkezet jól megkomponált, fejes. Semmi fölösleg. Az abszurd ábrázolásmódra jellemző, a lényegyet kiemelő eljárás. Egy-egy íge, félmondat könyvtárnyi terjedelmű szöveget tömörít magába. Zenei felépítésének a képzetéhez odátársíthatjuk a gránitot védő szobrász munkájához, kinek vésője nyomán a kemény kőből az ábrázolni kívánt gondolat, kép legjellemzőbb vonásai bontakoznak ki. Soraiából a haza féltése, nemzeti karaktérünk védelme, az 1956 megtestesítette szabadságésemények csorbítatlan megóvásának szándéka árad. A *Krónikásének 1956-2006* a magyar költészet legértékesebb hagyományait követve vetíti elénk az elmúlt ötven év fény- és árnyoldalait. □

Saáry Éva

A LEGJOBB ÉS A LEGROSSZABB

Boileau, a híres francia író mondja: „A boldogság annyi darabból áll, hogy mindig hiányzik belőle valami.” Ugyanezt a humoros „népi” bölcsesség így fogalmazza meg: ha van kivel, akkor nincs hol; ha van hol, akkor nincs kivel; ha van kivel és hol, akkor nincs mikor... Ez ugyan inkább csak a szerelemre vonatkozik, de más esetekre is lehet alkalmazni. Nagy igazság van benne!

Természetesen, „boldogságon” nem azt értem, amidőn utólag rádöbbenünk, hogy életünk valamely szakaszában „túlajdonképpen” megelégedettek, kiegyensúlyozottak voltunk, hanem a tudatos, lélegzetállító esküzt, ami ritka s igen igen könnyen illanó: hevességet nem is lehetne hosszabb időn keresztül elviselni. Tegyük azonban mindjárt hozzá: szerencsére a boldogtalanság is hasonló természetű. Hermetikus, minden reménysugar nélküli bánat alig létezik, vagy ha igen - rövid időtartamú.

*

Sokszor elgondolkoztam azon, hányszor, mikor és meddig voltam tudatosan, tökéletesen boldog illetve boldogtalan életemben, s rájöttem, hogy ezeket a kivételes pillanatokat nem nehéz kiemelni az idő sodrából, mert valóban nagyon ritkák. A Legjobb, a Legszebb így vetődik ma emlékezetem vásznára:

Holdfényes októberi este. Jancsival ott állunk a Böszörményi út 17/b. számú ház kapujában - tele vágyakozó sejtellel, elfogódottan. „Múltunkban” egy solymári barlangtúra (ott kezdődött a varázslat, az érzékelé ébredése) és egy „golyából” forgataga, melyben már csupán egymást láttuk.

Nemrég kerültem az Eötvös Loránd Tudományegyetemre, elsőéves geológus hallgató vagyok. 1948-at írnak. A levegőben a „fordulat évének” feszültsége.

Minden új: a politikai viták, az egyetemi élet, a Barátság, a Szerelem!

Még bizon hiszem, hogy „kiváló geológus” leszek, hozzám képest Lóczy Lajos is csak dilettáns kezdő marad. A sötét háttérből pedig csak még erősebb körvonallakkal bontakozik ki az Érzés (most már rózsaszínű ábrándozás) édessége.

Jancsi a bál után hazakísért. Most először alkalommal. Állunk szótlánul a sötét kapualjban. Be kellene csöngötnünk Pintér bácsinak, a házmesternek, hogy pizsamában, zsémbelve kibotorkáljon a kulcsesomójával kaput nyitni. De nem tesszük, sokáig nem tesszük. „Földbe gyökerezett a lábunk.”

Fogjuk egymás kezét (a csók még messze van), és tudjuk, hogy áll az idő. Mögöttünk a Farkasrét felé tartó 59-es villamos csörömpölése...

*

És a Legrosszabb? - A mennyország-ból a pokolba taszítás 1956. november 4-én.

A forradalom izgalmi és a győzelem mámore kifárasztottak. Szombaton, november 3-án boldog tervezetek középete szunnyadtam el: szovjet hódítóktól mentes, semleges és független Magyarország, ahol érdemes lesz belevetnem magam teljes erővel az építő-alkotó munkába. Ország, amely az én országom is, a mi országunk is lesz: ahol nincs többé semmiféle diszkrimináció, származási, társadalmi, faji megkülönböztetés; ahol megvalósul az igazi, az ideális demokrácia!

Az álom kábult és mély. Nehéz belőle kiszakadni a hajnali brutális telefoncsöngésre.

Villanygyújtás nélkül, tapogatózva imbolygok a hallgatóhoz, s hullámozó ködön át látom csak a vektor foszforeszkáló mutatóit: 4 óra.

Se „halló”, se bemutatkozás:

- Itt vannak az oroszok! Ablakom alatt tankok dübörögnek a belváros felé. Egycsapásra kijózanodom: - Tankok?? De hiszen... Ürsten!

- Nyissa ki azonnal a rádiót! - parancsolja könyörtelenül a Hang, éjszakára a pesti oldalon rekedt albrőlönk hangja.

A készülékből kiszakadó fájdalommas jajdulásra ébred a család többi tagja:

Segítsetek! Segítsetek! Segítsetek! (Mindez több nyelven)

Ehhez fogható fájdalmat - pedig lett volna rá ok! -, nem értem meg azóta sem. Aztán gyors ütemben peregek az órák.

A nap már szélesen süt, de az arcok sápadtak, dermedtek.

Kocsival főlzáglodunk a város magaslati pontjaira. Mindenütt ugyanaz a kép: oroszok, oroszok, oroszok...

Minek tovább mondani? A többi már nem tartozik az én egyéni történetemhez, hiszen a legnagyobb kín is enyhül, oldódik - idővel. Csak ezt az egyetlen hajnal, életem legborzalmasabb ébredését akartam ötven év távából fölidézni... □

Az Árpád-házi Szent Erzsébet születésének 800. évfordulójára meghirdetett Szent Erzsébet Jubileumi Év előkészületei jól haladnak. Megnyitása 2006. november 19-én Budapesten, bezárása 2007. november 18-án Sárospatakon lesz. **Salkaházi Sára** szociális testvér (1899-1944) boldoggá avatására 2006. szeptember 17-én Budapesten, a Szent István-bazilikában kerül sor. Hasonló esemény hazánkban 1083. augusztus 20-án történt Szent László király uralkodása alatt, amikor Szent Istvánt, Szent Imrét és Szent Gellértet kanonizálták.

Szent Imre születésének ezredik évfordulóját 2007. augusztus 18-án ünneplik Székesfehérváron.

A nádorfehérvári diadal 550. évfordulója alkalmából július 22-én a déli harangszó a szokottnál hosszabban szól hazánk katolikus templomaiban. A győzelemre valamint a déli harangszót és az Urunk színváltozásának ünnepét elrendelő pápai bulla megjelenésére emlékezve a Püspöki Konferencia tagjai ünnepi szentmisét mutatnak be augusztus 6-án Kalocsán.

MKPK Sajtóiroda/katolikus.hu

BEZERÉDJ-ALBUM

A magyar forradalom és szabadságharc fél évszázados évfordulója alkalmából a Bezerédj-Archívum 1956-2006 - „Album 50” címmel tetszetős „emlékkötetet” tett közzé, amelyben korabeli dokumentumokkal illusztrálva mutatja be Bezerédj Zoltán életútját és munkásságát. A Pro Cultura Hungarica emléklaplakkal kitüntetett, Kölnben élő Bezerédj Zoltán tanár és közíró 1957 első napjaiban menekült Nyugatra, mert a forradalmi napokban tagja volt a Budapest III. kerületi Nemzeti Bizottságnak, valamint az Ifjúsági Forradalmi Tanács elnökségének is, és ezért a szabadságharc vérbefojtása után előbb, vagy utóbb börtönbe került volna rá.

Előbb Franciaországban, majd Németországban igyekezett ébren tartani a forradalom szellemét, könyveket, értekezéseket írt és nyugdíjba vonulásaig a Kölnben működő német állami rádió, a Deutschlandfunk magyarul adása útján tartotta a kapcsolatot a hazai közönséggel.

Mint az „Emlékkötet” bizonyítja, Bezerédj Zoltán akkor sem tette le a tollat, miután kivált a napi szerkesztői munkából, sőt, még nagyobb lendülettel vetette bele magát a közírói tevékenységbe.

A korábban magyarul megjelent és az emigráció körében óriási sikert aratott „Arccal az osztály felé” című könyvét „Vörwárt, Genossen, zum Endsieg” (Előre elvtársak a végső győzelemig) címmel németül is kiadta.

Politikai írásaira, kiváltképpen pedig „A németek és a kelet-nyugati

lélektani háború” című kötetére még a kancellári hivatalban is felfigyeltek, így nem meglepő, hogy a hozzáintézett elismerő levelek aláírói akár egy kortárs politikai lexikon címszavai is lehetnének.

A rendszerváltás után új feladatot tűzött ki maga elé: 1993-ban alapítványt hozott létre jeles felmenő: Bezerédj Imre kuruc hadvezér, Bezerédj István politikus, Bezerédj Amália írónő valamint Bezerédj Pál közgazdász életművének emlékére.

Az alapítvány kuratóriuma évente tekintélyes pénzösszeggel járó díjat, illetve ösztöndíjat adományoz hazai és határon túl élő magyar művészeti és tudományos élet kiválóságainak. A díjat október 23-án adják át.

Vincze András

IRODALMI EMLÉKHELY BUDÁN

Buda XII. kerületében, a Böszörményi út 26. számú emeletes ház homlokzatán fehér márványtábla hirdeti: „E házban élt és alkotott Kodolányi János 1899-1969 író. Budapest Főváros Tanács 1974.” Sarokház. Bejárata a Beethoven u. 13-ból van. Magasföldszintjén lakott férjes asszony lányánál. - Családunk 1959. december 18-án költözött fel balatonakarattyaai házukból ebbe az akkor felépült lakóházba, emlékezik az író leánya Júlia (1923), akinek 1989-ben jelent meg az „Apám” című könyve családjukról. - Édesapánk 1960. január 16-án követte családjunkat ebbe az épületbe.

Kodolányi János római katolikusnak született. Huszonhét évesen református hitre tért, majd halála előtt egy évvel rekatolizált. Író, publicista és kritikus. Életműve - akárcsak a kortárs Móríc Zsigmondé - irodalmi Nobel-díj értékű, szín-

vonalt volt. Műveit hét nyelvre fordították. Itthon tévé és játékfilmeket készítettek belőlük. Kitüntetései: Baumgarten-díj (1937), Ferenc József-díj (1940), Alexis-díj (1946), Finn Oroszlánrend lovagkeresztje (1967) és posztumusz Kossuth-díj (1990). 1969-ig 21 könyve jelent meg. Legfontosabb regényei: A vas fiai (1936), Boldog Margit (1937), Julianus barát (1938), Az égig érő csipkebokor (1957), aztán a Süllyedő világ (önéletrajz, 1940), Visszapillantó tükör (visszaemlékezések, a Süllyedő világ befejező része, 1968), Szív és pohár (bírálatok, tanulmányok, cikkek, 1924-1940, 1977). Élete utolsó részében, 1968 után főképp művei szöveg-gondozásával foglalkozott itt, a Böszörményi út 26. szám alatti, szép lakásában.

Író kortársaival Kazinczy-s típusú levelezést folytatott. Szabó Lőrincsel vagy Tamási Áronnal és másokkal levélváltásai irodalmi értékűek. Egyébként Tamási Áron 1946-tól 20 évig, 1966-ban bekövetkezett haláláig Budán, az Alkotás u. 51/B-ben lakott, és amikor Kodolányi ide, a Böszörményi út 26-ba jött lakni, gyakran találkoztak Tamási otthonában is, amely „irodalmi átjáróháznak” számított, ahol sokszor vendégeskedtek Kodolányi mellett Féja Géza, Illyés Gyula, Németh László, Veres Péter, Szabó Pál, stb. De ugyanezek ide, Kodolányiékhoz is eljárogattak. Szinte alig múlt el hét író-társ-látogató nélkül.

Az emléktáblával jelölt házban tehát rendszeresen látogattak az íróbarátok: Tamási Áron, Veres Péter, Szabó Pál és Szabó István, Cseres Tibor, Illyés Gyula pedig feleségével, Flóra asszonnyal együtt. A Finn Oroszlánrend lovagkeresztje magas kitüntetés személyesen a finn nagykövet adta át részére itt, a lakásban. Az akkor már betegeskedő Kodolányit, ragaszkodó kedveskedéssel, 70 éves születésnapján szép virágcsokorral köszöntötték a ház lakói. Biográfiaíjához tartozik olyan közismert magyar személyiségek látogatása, mint Dajka Margit színésznő férjével (Kodolányi megélte saját művei színpadra állítását, mint pl. a Földindulás-t a Vígsházban), alkotói barátként kereste őt fel itt Varga Mátyás, a Nemzeti Színház híres díszlettervezője; Vujcsics Tihamér és Szokolay Sándor zeneszerzők, Lőrincze Lajos nyelvész, Magyar Imre orvos professzor és a sokoldalú-tehetségű Tersánszky Józsi Jenő. Losoncy Géza apósa, Haraszti Sándor pedig egykori diák-társaként, aki iskolatársa volt Kodolányi Jánosnak Pécsen, a főreáliskolában.

Kodolányi János író, a Nyugat utáni nemzedék egyik legkiemelkedőbb tagja. 1932-ben az Írók Gazdasági Egyesülete megszervezésének egyik kezdeményezője, titkára, majd főtitkára, később társelnöke volt 1944-ig. Vezető egyénisége volt a népi írók mozgalmának. Az ostromot a pasaréti lakásukban vészelte át. A második világháború után méltatlanul kirekesztették a közéletből. 1950-56 között Balatonakarattyaiban élt, anyagi gondokkal küzdött. Egészsége egyre romlott. 1954-ben rehabilitálták. 1955-ben tért vissza az irodalmi életbe. 1956 tavaszán szívbetegséggel Balatonfüreden kezelték. 1957-ben kezdtek el életművének kiadását.

A Kodolányi család egykori otthona Vajszlón ma emlékmúzeum. Emlékét több intézmény és emléktábla őrzi. Ezek közé tartozik Budapesten a tizenkettedik kerületi Böszörményi u. 26. számú ház szép emléktáblája is, amely jogos büszkeséggel tölti el e tizenkettedik kerületi lakóház tagjait és mindazokat, akik becsben tartják az ő írói alkotó-művészetét és példamutató emberségét.

Domonkos János, Budapest

ÚJ PÜSPÖKI KINEVEZÉSEK

Dr. Veres András

A magyarországi Apostoli Nunciatúra közli, hogy a Szentatyá, XVI. Benedek pápa elfogadta Dr. Konkoly Istvánnak az Egyházi Törvénykönyv 401. kánon 1. §. szerint benyújtott lemondását a Szombathelyi Egyházmegye lelkipásztori kormányzása alól, és **szombathelyi megyéspüspökké nevezte ki Dr. Veres András egri segédpüspököt**, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkárát.

Összentsége, XVI. Benedek pápa elfogadta Gyula Endrénének az Egyházi Törvénykönyv 401. kánon 1. §. szerint benyújtott lemondását a Szegeci Egyházmegye lelkipásztori kormányzása alól, és **szegedi-csanádi megyéspüspökké nevezte ki Dr. Kiss-Rigó László esztergom-budapesti segédpüspököt**.

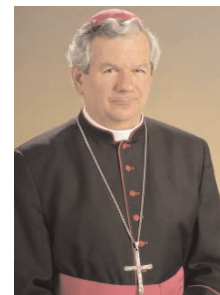
Dr. Veres András 1959. november 30-án született Pöcsperiben. 1983-1988 között teológiai tanulmányokat folytatott Rómában, a Pápai Gergely Egyetemen a Pápai Német-Magyar Kollegium növendékeként. 1986. augusztus 2-án szentelték pappá Nyíregyházán. 1989-ben teológiai doktorátust szerzett a Pázmány Péter Hittudományi Aka-

démián, Budapesten. 1996-1998 között a Pápai Magyar Intézet rektora Rómában. 1998-tól a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára.

2000. január 6-án II. János Pál pápa püspökké szentelte Rómában, és az Egri Főegyházmegye segédpüspökévé, Cissa (Istria) címzetes püspökévé nevezte ki.

*

Dr. Kiss-Rigó László 1955. április 6-án született Budapesten. 1981. június 14-én szentelték pappá Esztergomban.

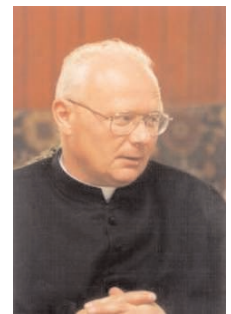
Dr. Kiss-Rigó László

1982-ben teológiai doktorátust szerzett a Pázmány Péter Hittudományi Akadémián, Budapesten. 1985-ben egyházi licenciatust szerzett a Pápai Lateráni Egyetemen, Rómában.

1986-tól az Esztergomi Érseki Papnevelő Intézet, 1998-tól a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának tanára.

2004. február 21-én szentelték püspökké Esztergomban, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspökévé, Pudeniana címzetes püspökévé. Ugyanakkor esztergomi területi püspök-helynöki kinevezést kapott.

*

Dr. Varga Lajos

A Szentatyá, XVI. Benedek pápa a Váci Egyházmegye segédpüspökévé nevezte ki **főtisztelendő Dr. Varga Lajos pásztoi esperes-plébánost**, akinek a Sicca Veneria címzetes püspöki címet adományozta.

Dr. Varga Lajos püspök Budapesten született 1950. december 5-én. A budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett, majd 1969-1974 között teológiai tanulmányokat folytatott Egerben, az Érseki Papnevelő Intézetben. 1974. június 23-án szentelték pappá Vácot.

1974-1985-ig a Váci Egyházmegye plébániáin teljesített szolgálatot, majd 1985-1993 között püspöki titkár volt. 1979-ben szerzett teológiai doktorátust Budapesten, a Római Katolikus Hittudományi Akadémián.

1993-1995 között a Váci Püspökség irodaigazgatója és az Egyházmegyei Kincstár és Gyűjtemény igazgatója. 1996-1997 között Rómában egyháztörténeti tanulmányokat folytatott. 1995-től plébános Pásztón. Varga Lajos atyát Erdő Péter bíboros július 15-én 10 órakor szenteli püspökké a váci székesegyházban. MKPK

MÜNCHENI MAGYAROK A POZSONYI PARLAMENTBEN

Félreértés ne essék: nem arról van szó, hogy a müncheni magyarság képviselői az EU keretében ezentúl külön frakciót alkothatnak a szlovák parlamentben, hanem csak egy látogatásról, amelynek során a szlovákiai Magyar Pártok Koalíciójának néhány tagja baráti beszélgetésre fogadott egy csoport müncheni magyart, egy autóbusz-kirándulás résztvevőit. De vegyük a dolgokat sorjában.

A müncheni Széchenyi Kör barátainak egy csoportja május elején 3 napos látogatást tett Pozsonyban és Komáromban, részben a magyar múlt felidézésére, részben a szlovákiai magyar kisebbséggel való kapcsolat felvételére. A szervezés feladatát dr. Fajnor Éva és Harsay György vállalták.

Az ismerkedés Pozsonnyal városnézéssel kezdődött, amely elsősorban a magyar vonatkozású épületekre, a város központját képező gyönyörű palatossora, a koronázó templomra, amelynek tornyát ma is a Szentkorona ékesíti, a Lechner Odön tervezte, szecessziós stílusban

épült, „Kék templom” néven emlegetett Szent Erzsébet-templomra, valamint a Medikus-kertre szorítkozott, ahol a müncheni magyarok koszorút helyeztek el Petőfi Sándor fehér márvány szobrára. Tudvalevő, hogy Pozsony a magyar történelem számos jelentős eseményének volt a színhelye. A török uralom idején, Magyarország szabad részének fővárosaként 1848-ig itt székelt az országgyűlés. Mária Terézia itt kérte a magyar rendek támogatását, amelyek a híres „Vitam et sanguinem” felkiáltással „megmentették” a monarchiát. A reform-országgyűlések neves politikusai, Széchenyi, Kossuth, Deák, Wesselényi itt írták be nevüket a magyar történelembe. A városnézés után még jutott idő a híres „pozsonyi kifli” - a „beigli” őse - valamint a bécsinél sokkal ízeesebb Sacher torta megkóstolására a Mayer cukrászdában.

Késő este volt, mire a csupán megérkezett Komáromba. Másnap, május elsején a város főpolgármestere, dr. Baster-

Folytatás a 12. oldalon.

IMASZÁNDÉKOK...

Folytatás a 2. oldalról.

szőkőár 160 ezer halottat követelt, és 40 ezer árvát hagyott maga után. A Szahara alatti Afrika 2001-ben 34 millió árvát számolt, ennek egyharmada az AIDS áldozata; 2010-re a teljes létszám elérheti a 42 milliót, és ebből 20 millió (az összes afrikai gyerek 6%-a) az AIDS következtében. Ázsiában legnagyobb az árvák száma: 2001-ben 65 millió, 2 milliónál az ok az AIDS. Általában elmondható, hogy az árvaság két fő kiváltója a háború és az AIDS. Egy másik jelentős tény az, hogy világszerte az „utagyerkeket” sokszor úgy árvc, hogy szüleik nagyon is élnek, de elváltak, nyomorognak, vagy olyan (esetleg nagyon is jómódú) családi környezetet teremtenek, amelyből a gyerekek inkább megszökönek.

A probléma tovább bonyolódik. A szőkőár után riadalom támadt amiatt is, hogy bűnözők kezdték elrabolni és eladni a gyerekeket. Latin-Amerika egyes államokban halálbrigádok lövik le az utagyerkeket, hogy előzőlét jelenlétüktől megszabadítsák a nagy árúházakat. Arra is jók az utagyerkeket, hogy megölve őket szervekkel kereskedjenek. Hadviselő országokban pedig fegyvert nyomnak a kezükbe, esetleg hogy az apjuk katonaszkodást folytassák. Ilyen helyzetek akkora lélektani felfordulást idéznek elő, amelytől életük végéig nem tudnak megszabadulni.

Többé-kevésbé minden ország rendelkezik intézményekkel, amelyek az árvák gondozását hivatottak vállalni. A szolgáltatások minősége sokszor nagyon gyenge, nem csupán anyagi fedezet hiánya, hanem és főleg a személyzet alkalmatlansága miatt. Legalább annyira fontos imádkozni a gondozókért, mint magukért az árvákért.

Ez utóbbiaknak legalapvetőbb igénye az, hogy megbecsüljék és szeressék őket. Drámájuk főleg abból ered, hogy nem élik meg szüleik gondos, szerető jelenlétét. (Esetleg jómódú szülők mindent megadnak nekik, csak magukat nem.) Továbbá a gyermeknek nem csupán oktatásra van szüksége, hanem nevelésre is, nevezetesen az önművelésben való ösztönző támogatásra. Család, iskola, társas környezet: három, egymástól elválaszthatatlan tényezője a kibontakozásnak. És még valami: a személyes Abszolútum, az erős és jó Isten, a vallásosság megtapasztalása.

Keresztény közösség (itt is: család, iskola, baráti együttes) kibontakozására és hatékony működésére irányuljon az e havi imádságunk.

Nagy Ferenc S. J.

HÍREK - ESEMÉNYEK

Püspöki szolgálatában marad

Tempfli József nagyváradai püspök 75. életének betöltése alkalmából, az egyházi törvények értelmében, az Apostoli Szentszéknek előterjesztette püspöki működéséről való felmentésének kérését. A Szentszék Jean-Claude Périsset apostoli nunciuson keresztül értesítette a Főpásztort, hogy püspöki szolgálatában legkevesebb még egy évig megerősíti - közölte a hírt Fodor József, a nagyváradai egyházmegye általános helynöke.

Fatima új püspöke

A pápa az 58 esztendőn Antonio Augusto dos Santos Martót nevezte ki a fatimai kegyhely új püspökévé. Marto eddig a visei egyházmegye élén állt. Kinevezését megelőzően a Szentatyta elfogadta a 75. életévébe lépett eddigi püspök lemondását. Serafim de Sousa Ferreira e Silva 13 éven át vezette a világ egyik legfontosabb Mária-kegyhelyét, amelyet egy szinten emlegetnek a dél-franciaországi Lourdes-dal valamint a mexikói Guadalupeval. A távozó püspök volt 2000 májusában II. János Pál pápa vendéglátója, amikor az egyházfő nyilvánosságra hozta az 1917-ből származó harmadik fatimai üzenetet.

*

Erőszak az iskolákban

A Vatikán lapja bírálta az olasz iskolákban a diákság körében elharapózott erőszakot. Az újság szerint ez az egyre súlyosbodó probléma főleg az erkölcsi értékek pusztulásából fakad. Az anyagi jóléttel együttjáró hivalkodás, a gazdagság kérkedő mutogatása befurakodott az iskolákba is, ami jórészt a média által hirdetett életstílus egyik velejárója. A katolikus napilap a szülőkhöz fordulva azt kérte, hogy nagyobb hangsúllyal igyekezzenek különbséget tenni a jó és rossz, valamint a puszta anyagi siker és erkölcsi gazdagság közt.

*

Minden vasárnap húsvét

XVI. Benedek pápa ismét felhívta a hívők figyelmét a vasárnap fontosságára. Hangsúlyozta, hogy a vasárnapok az egyszerű hetek húsvétjai. A feltámadt Krisztussal való találkozás az irtalmas szeretet forrása, ami elősegíti, hogy mindenki a krisztusi béke apostolává válhassék.

A pápa képe bankjegyen

A lengyel nemzeti bank új, 50 zlotyi értékű bankjegyet bocsát ki a tavaly elhunyt II. János Pál pápa emlékére. A 12 eurót érő bankjegy mindkét oldalán a néhai egyházfő látható, de tartalmaz valási szimbólumokat, sőt a pápa beszédeiből származó rövid részleteket is. Az új papírpénz kibocsátásával a lengyel nemzeti bank Wotyla bíboros 28 évvel ezelőtt történt papává választására emlékeztet.

*

Tirol két védőszentje

Tirolnak, a zömében katolikusok lakta osztrák tartománynak a jövőben két védőszentje is lesz. Ezen túl Szent József mellett Szent György is oltalmazni fogja Tirolt - közölte a tartományi törvényhozás elnöke. A döntéssel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a lépéssel csupán egy korábbi hibát akarnak kiküszöbölni, ugyanis Tirolban már sok évszázada Szent Györgyöt tekintik védőszentnek, azonban 1772-ben mégis Szent Józsefet választották patrónusnak. Így március 19. mellett április 23. is ünnepnap lesz a tartományban. M. Gy.

Lovaggá-avatás Passauban

Május 13-án a passauai Niedernburg kolostorban a Szent György Lovagrend 16 új lovagot vett fel tagjai közé. A kolostor-templom, amelyben első szent királyunk feleségének, Boldog Gizella királynénak sírja is látható, biztosította a ceremóniához a megfelelő keretet. A 16.00 óra körül kezdődött ünnepségen, a Szent György Lovagrend bevonulása után, dr. Lénárd Sándor európai nagyprior köszöntötte az egybegyűlteket. A szentmisét Konrad Unterhitzberger prelátus és Szabó Árpád nagyprior celebrálta magyar és német nyelven. Ünnepi beszédet mondott Körös Cseke László, aztán következett a lovaggá ütés és a befejező szertartás. Az ünnepségen részt vettek még a Szent Sir Lovagrend, a Szent Lélek Lovagrend valamint a Német Szent György Lovagrend képviselői is; dr. Götz Zirau, a müncheni priorátus vezetője és Georg Engel rendi sajtófelelős pedig átadta a magyar árvázakorsult megsegítésére összegyűjtött adományokat, ami főleg a rendi sajtófelelős fáradhatatlan szervezésének köszönhető. A kolostor nővérei ezek után álló fogadást adtak, majd közös diszvacsera következett. L. Lang Josef, Interpress

Dr. KÁLLAY KRISTÓF EMLÉKEZETE

Élete 90. évében, 2006. április 26-án hunyt el Budapesten dr. Kállay Kristóf, akiről bízva állítható, hogy a 20. század második felének legjelentősebb külföldre szakadt magyar személyiségei közé tartozott. Ezt a megállapítást néhány életrajzi adat is képes alátámasztani.

Már származása és neveltetése is jelzik az irányt, amely életét meghatározta, és amelyen lényegében nem változtatott az a körülmény sem, hogy a 2. világháború következményeként élete kétharmadát külföldön volt kénytelen leélni.

A nagykállói Kállay család a legősibb, a honfoglalás korára visszavezethető nemzetségek egyike, amelyből a történelem során neves államférfiak, katonák és számos egyéb területen fontos szerepet betöltő egyéniségek kerültek ki. Egyik legismertebb közülük volt Kállay Miklós, az elhunyt édesapja és 44 között magyar miniszterelnök, aki ügyes politikával igyekezett megakadályozni, hogy az ország Hitler csatlósává váljék. Ó plántálta fia szívébe a magyarságtudatot, a haza, a nép és a föld szeretetét, ami az idegenben szakadtság évtizedeiben sem csökkent.

Kállay Kristóf, jogi és államtudományi tanulmányai végeztével, állami szolgálatban kezdte pályafutását mint miniszteri titkár. 1942-ben feleségül vette Vársárhelyi Verát. 1946-ban családjával emigrációra kényszerült. Rómában telepedett le, ahol néhány év után az Európai Állattenyésztő Szövetség főtitkára, majd az Egyesült Nemzetek Élelmészeti Szervezete (FAO) Európai Osztályának helyettes vezetője lett.

Ebben az időben épültek ki kapcsolatai a Szuverén Máltai Lovagrenddel, ezen belül a szintén emigrációba kényszerült Magyar Máltai Lovagok Szövetségével, amelynek 1954. és 1969. között főtitkára, majd 1969-től 1995-ig negyedik elnöke lett. 1978-ban a Rend kinevezte Szentszéki Nagykövetének. 19 éven át ő látta el ezt a rendkívül fontos és diplomáciai érzéket igénylő feladatot.

A rendszerváltozás után az Antall-kormány felvette a diplomáciai kapcsolatot a Máltai Lovagrenddel, ami lehetővé tette nemcsak a Rend szeretetszolgálati tevékenységét, hanem hazaköltözését is. 1995-ben Kállay Kristóf is visszatért hazájába és a szeretet Nyírségbe, ahol született és a család fészke volt. E néhány életrajzi adat, amelyre rányomta bélyegét a 20. század második felében lezajlott történelmi események sora, nem tudja érzékeltetni e nagy magyar egyéniségét. Szoros kapcsolata a Máltai Lovagrenddel és a magas tisztségek, amelyeket viselt, jelzik hívő és gyakorló katolikus mivoltát és elkötelezettségét az Egyházban. Ez még külön is kifejezésre jutott abban, hogy a Római Magyar Egyházközségnek is elnöke lett, aktívan részt vett annak életében, az évi lelkiyakorlatok szervezésében és egy sírhely megvásárlásában a római magyarok és a Rómában elhunyt magyar máltaiak számára. Emellett rendszeresen támogatta szülőföldje lelkészeit, katolikust, reformátust, gögökatolikust egyaránt, és hozzájárult az egyes templomok rendbemozgatásának költségeihez. De kész volt bármilyen rászorulóln is segíteni, különösen is szívügye volt a tanuló fiatalok segélyezése. Mindez nem akadályozta meg abban, hogy ne szerezzen kapcsolatai révén, főként az Egyesült Államokból, jelentős összegeket a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége működési költségeinek fedezésére. Mint ennek elnöke gondja volt a rendtagok közti kapcsolatok ápolására, új rendtagok felvételére és képzésére, különösen a máltai lelkiség terén. Ezért nagy súlyt fektetett az évi lelkiyakorlatok megtartására, ame-

lyeken személyesen is mindig részt vett. Azt pedig aligha kell említeni, hogy rendszeresen felhívta a Szentszék illetékeseinek figyelmét a magyar katolikus egyház nehézségeire a kommunista rezsim alatt.

Kállay Kristóf tevékenysége nem volt látványos, nem verte azt nagy dobra, éppen ebben állt értéke és eredményessége. Csak Isten a megmondhatója mi mindent sikerült mint ENSZ főtisztviselőnek és szentszéki nagykövetnek csendes diplomáciával népe és egyháza számára elérnie. A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége mindenesetre létét köszönheti neki: ő tartotta életben 50 éven át.

A temetési gyászmisét a Nyíregyháza-i Társzékesegyházban Bosák Nándor püspök mondta. Ezt követte a koporsó elhelyezése a Kállósején-i családi kriptában. Május 26-án, a halál 30. napján, a budavári koronázó Főtemplomban volt Requiem, amelyen a gyászolók színtülig megtöltötték a templomot, ezzel is kifejezésre juttatva hálájukat az elhunyt iránt.

Kállay Kristóffal lezárult egy fejezet a magyarság és a Máltai Lovagrend történetében. Hogy ez a fejezet nem lett a végső, hanem új kezdetet nyitott, azt olyan embereknek köszönhetjük, amilyen Kállay Kristóf volt.

Frank Miklós

† P. FEKETE GÉZA BERTALAN OFM 1913-2006

Fekete Géza Bertalan 1913. február 28-án született Kisvárdán. Itt végezte elemi és reál gimnáziumi tanulmányait 1918-1930 között, majd filozófiai tanult Pápan (1931-1933) és teológiai Szombathelyen (1933-1937). Grósz József megyéspüspök szentelte pappá Szombathelyen, 1936. június 21-én. Érettségije után belépett a ferences rendbe és fogadalmat tett 1931. augusztus 15-én.

Mint pap először Veszprémben sajtóapostolkodással foglalkozott 1938. február 4-ig, majd Zalaegerszegen lett Péhm József apát titkára és szerkesztő 1944-ig. Közben katonai szolgálatot is teljesített helyben, valamint a muraközi kirendeltségben és Erdélyben.

A háború alatt tábori lelkészként szolgált az orosz fronton, ahol megsebesült, és Budgyonijban, Bkelgorodban, Kievben, majd Debrecenben és Szombathelyen volt hadikórházban. A háború végén kórházzvonattal került ki nyugatra és US-hadifogságba esett Bad Aiblingban. Szabadulása után ott telepedett le 1945 őszén. Részt vett a magyar menekültek lelki gondozásában és különböző magyar szervezetek munkájában Dél-Németországban: a gyermekek hitoktatásában a rosenheimi vasútállomás egyik teherkocsiján, Reisachban és Niederaudorfban, aztán a Vöröskereszt központ megszervezésében egy müncheni romházban, lelkészi központ létesítésében Landshutban, magyar kórház megszervezésében Bad Aiblingban, a katolikus Magyar Caritas Szolgálat gyógyszer-akciójának megszervezésében, stb. P. Dömötör Edével megjelentetik a Szent István Népe c. újságát, ami azonban csak 3 számban jelent meg. P. Gácsfrral panaszodik a magyaroknak a francia Idegen Légióna való besorozása ellen.

1956 után több száz menekült magyar egyetemistát gondoz Baden-Württemberg tartományban, a Rottenburgi egyházmegyében, ahol 1959-ig részt vesz a magyar menekültek lelkipásztori szolgálatában. Aztán megbetegedett és 1960-ban a Dillingeni ferencesnővérek házi lelkésze lett Holzkirchen mellett, Erlkamban, München közelében.

Itt halt meg 2006. április 13-án. Szombathelyen a ferences templom altéplombában temették el.

Miklósházy Attila S. J. püspök

SZÁJRÓL SZÁJRA

Kassai uram, a sűgő és a nadrág története

Talán a következő anekdota volt a ludas abban, hogy egy életre megszerettem az ilyen és hasonló történeteket. Nagyanyámtól hallottam először, ő volt az, aki arcjátékkal és gesztusokkal kísérv mesélte és én hatalmasakat kacagva hallgattam. De íme a Tóth Béla Magyar anekdotakincsében található eredeti változat, helyenként a mai szóhasználatnak megfelelő változtatásokkal.

Kilényi társulata Miskolcon szerepelt. Vele a híres Déryné - a XIX. századi magyar színjátszás egyik kimagasló egyénisége. Történt, hogy egy odavalló úriember belébolondult a szép színésznőbe és minden vágya az volt, hogy egyszer megölelhesse.

- Jaj - tréfálkozott vele a szép asszony -, az legfeljebb úgy lehetne, ha valamilyen szerepben fellepne velem.

Az ifjú szerelmes komolyan vette a tréfát, értekezett Kilényivel, és amikor megállapodásra jutottak, nagy izzadások közt bevágott egy rövidke szerepet. A próbán reszketett az izgalomtól, de a sűgő biztatta, hogy ő majd kisegíti, csak figyeljen rá és mondjon mindent utána. Valami térdelési jelenet is előfordult szerepében és eközben Kassai - mert ezzel a névvel lépett fel a szerelmes úr - egy vékonyabb legényre szabott nadrágja kire-

pedt. Észrevette ezt a sűgő és felsűgta neki: - Kassai uram, kiszakadt a nadrágja.

A szerelmes ifjú azonban akkorra már annyira összezavarodott a temérdek embertől, a lámpáktól, hogy azt hitte, ez is benne van a szerepben, és fejvesztetten mondta a sűgő után:

- Kassai uram, kiszakadt a nadrágja.

- Háttul, háttul... - sügta tovább a két-ségbeesett sűgő és integetett, hogy merre húzza Kassai uram a köpönyegét, de ő már se nem látott, se nem hallott, csak arra emlékezett a rendezői utasításból, ebben a jelenetben kell megölelnie Déryné. Atkarolta hát a szép prima-donnát és szózatossal pátozzal szavalta:

- Háttul - háttul...

A közönség annyira nevetett, hogy a tragédiából a Cullmhegyi haramiát adták - menten vigjáték lett, Déryné meg úgy összeveszett Kilényivel, hogy Erős József szolgabírónak kellett kéréld-közvetítő szerepet vállalni. Végre is nagy nehezen rábírta Déryné, hogy újra színpadra lépjen.

Bizonyára sokan ismerték már olvasóink közül ezt a komédiába illő történetet. De talán ők is úgy vannak vele, mint én: szívesen olvassák időről-időre...

Közreadta:

Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek tevékenységét és címét, ahol érdeklődni lehet magyarul szentmise helye és ideje után. Megtalálható még a MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/nov.html>

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttö György és Virágh József főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax:** 0044-20/8992 2054. E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brington-Hove.

ÉSZAK-ANGLIA:

Misézó helyek: Rochdale, Wolverhampton, Bradford, Nottingham. **Érdeklődni:** Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Tel./Fax:** 0044-(0)1706/64 59 37.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax:** 0043-1/526 49 72. Misézó helyek: Bécsújhely (Familien-Kirche); Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmann-gasse 14, **Telefon:** 0043-1-317 3656

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, **Telefon:** 0043/33/527 108

Grác: szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Fodor János lelkész, Ugri Mihály gondnok, **Tel:** 0043/316/68 35 08;

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, **Tel:** 0512/204 103

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. **Érdekl.** Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, **Tel:** 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax).

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombat 17.00-kor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135. **Érdeklődni:** Schwarz Mária, **Telefon:** 0043/662/820 139

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Rue del' Arbree Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/. **Érdeklődni:** Ft. Galambossy Endre, **Tel./Fax:** 0032/2/64 85 336.

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumônier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon:** 0032/ 4/22 33 910; **Fax:** 0032/4/221 16 09.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax:** 0033-1/42 08 61 70; **Dél-Franciaország:** Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon:** 0033/4/78 501636

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. **Érdeklődni:** Ft. Türrös Dezső plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, **Telefon:** 0821/41 90 25 30.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye: nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg. **Érdeklődni:** Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, **Tel/Fax:** (0911) 507 96

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. **Érdeklődni:** Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. **Telefon:** (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye: Karlsruhei-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen. **Érd.** Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe. **Tel/Fax:** (0721) 68 72 15

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. **Érd.** Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, **Tel.:** (040) 25 077 83.

KÖLN-i Főegyházmegye és AACHEN-i Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen. **Érdeklődni:** Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theobaldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: ungarnzentrum@netologie.de Telefon: (0221)238060. Fax: (0221)232120; <http://www.Ungarnzentrum.de>

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. **Érdeklődni:** Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. **Telefon:** (069) 24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

Stuttgart vagy környékén, intelligens, korekét holgy munkát keres. **Tel:** 0177 68 83 167.

Tata mellett, 2.800 m² bekerített területen, 4 szoba, összkomfortos, felújított családi ház, 102 m² lakóterrel, beköltözhetően eladó. Központi fűtés, pince, garázs, mellékhely. M1 autópálya közel. **Ár:** 60.000 €. **Tel:** 0033-1/34 69 60 08.

Költöztetés és áruszállítás Magyarországra is, egy nemzetközi költöztető vállalatot keresz-tül, elfogadható áron. **Tel:** 0049-(0)7034/270 342.

MÉHECSKE CSÁRDA - BIENENHEIM

Új magyar és bajor ízekkel várja kedves vendégeit, az aubingi Lohe és Lochhausen határán (Bienenheimstr. 11, 81249 München, **Tel:** 089/864 14 54). Nyitvatartás: 11-23:00, hétfőnként zárva.

Németországi magas, sportos, őszinte, hűség-es, káros szenvedélyektől mentes férfi, komoly szándékkal megismerkedne hasonló, 35-40 éves gyermektelen hölgygel. **Tel:** 0049-(0)751/46 914.

Hévízen, gyalog cca. 10 percre a tótól, 40 m² fszti. felújított lakás eladó. **Tel:** 0049-(0)89/7914844.

Budapest határában - két busz és közvetlen vasúti kapcsolattal - Pécel központjában, csendes utcában, kétszintes családi ház, dupla-garázzsal eladó. **Tel:** 0049/172 83 56 879 vagy, 0036-30/53 94 128.

Sárvár termálfürdőtől 13 km-re, vörösfenyő mestergerendás, 65 m²-es családi ház, 932 m²-es bekerített telekkel, gémes kúttal, € 27.000-ért eladó. **Érdeklődés:** 0036-1/221 95 41.

Vajdaság - Szabadka központjában, családi ház eladó, kerttel. **Tel:** 00381-24/544 905.

Szakképzett ápolónő idős magyar beteg, vagy gyermek gondozását, házvezetést vállal, bentlakással. **Tel:** 0036-20/20 81 598, email: darazssdam@freemail.hu

Ritka lehetőség! A Bpesti Gellért szállónál, prima helyen és közlekedéssel, modern távfűtés-es társasházban IV -em-i (lift) 66 m² öröklakás (logg, 2sz, gard, fű, kö, étk, wc) csak telj. új bútorzattal és összes házt. felszereléssel együtt eladó. Rögtön is megvehető és beköltözhető, minden szükséges van, „bele lehet azonnal tűlni a

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye:

Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. **Érdeklődni:** Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misszió - Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. **Tel.:** (089) 982637, 982638, **FAX:** (089) 985419. E-mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

MÜNSTER-PADEBORN-OSNABRÜCK-i

Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. **Érdeklődni:** Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. **Telefon** (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: **Érd.** Ft. Szabó Árpád, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, **Telefon:** (08505) 12 29.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. **Érdeklődni:** P. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Mission, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. **Telefon:** 0711/2369190 E-mail: misio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgm-stgt.de

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. **Érdeklődni:** Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. **Telefon:** (0931) 38 62 43

NORVÉGIÁ: P. Teres Ágoston SJ, Munkerud-veien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akarsveien 4). **Telefon/fax:** 0047/22744 124

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon:** 0039/06/684-26 20. Misézó helyek: **Róma** - minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter bazilika Magyarok Nagyszónya kápolnájában minden kedden 7.45-kor. **Milánó** - minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Assisi, Bologna, Catania, Firenze, Padova, Palermo, Torino.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.:** 0041/1/36 23 303. **Misézó helyek:** Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Fribourg: Ft. Popa Péter, **Telefon:** 0041/26/534 06 72. Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 11.15-kor az Orsolyiták templomában, (rue de Lausanne). **Genf:** Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon:** 00 41/22/7910458; **Lausanne:** Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon:** 00 41/21/6478 678; **Bern:** Röm. Kath. Ungarnmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. □

HIRDETÉSEK

készebe". Ápolásra utalt vagy mozg. korl. személy(ek)-nek is kitűnő. Tárgy. alap: 90 e. € vagy 22,5 mil. Ft. **Tel:** H-0036-20/48 28 971 vagy D-0049(Mü)89/76 75 53 13, csak késő este.

Magyarul beszélő 55 év feletti úriember ismeretségi kereselem, komoly szándékkal. **Tel:** 0036-30/523 86 30.

Magyar szakember, németül beszélő, jogosítvánnyal rendelkező, 55 éves, bármilyen jellegű munkát vállal, Möglingen és környékén (épület-lakás karbantartás, eladói, elektronika, kertészkedés). **Tel:** 0036-20/265 03 35.

Balatonberényben nyaralónak kiépített 200 éves védett borpince eladó. 4500 m² nagyságú telek, gyümölcsfákkal és szőlőtökével. 80.000 €. **Tel:** 0047-41 25 95 51 v. email: khjelle@broadpark.no

Tolna megyében (H), festői környezetben, gyógyfürdőkhöz közel, gázfűtéses, tornácos, rendezett családi ház (100 m²), akár nyaralónak is, eladó. Irányár: 6,5 M. Ft. **Tel:** 0036-74/406 383 vagy 0036-30/214 56 04. Hívható: 12-13 ó. között, v. 20 ó. után.

Középkori holgy munkát keres: házvezetést, betegápolást, gyerek felügyelet. **Tel:** 0036-96/431 668 v. 0049-(0)9474/95 15 30.

DETRE GYÖRGY EMLÉKKILÁTÁS

A Pécsi Ifjúsági Ház tisztelettel meghívja Önt 2006. augusztus 1-én 18-órára a megnyitóra. Nyitvatartási idő: 2006. augusztus 1.-31.-ig, hétköznap, 9.00-17.00-ig. Pécs, Nagy L. kir. u. 13., **Tel:** 0036/72 211 511.

Magyarok Nagy Zarándoklata Máriacellenben, 2006. szeptember 16-án és 17-én.

A zarándoklat vezetője Dr. Beer Miklós váci megyéspüspök.

Ünnepélyes bevonulás a bazilikába szombaton, 16-án 16.45-kor. Utána szentmise. 20.00 órakor gyertyás körmenet.

Vasárnap, szeptember 17-én 8.00-kor keresztút a kálvária-hegyen, 10.00 órakor ünnepi szentmise, 14.00 órakor búcsú-ájtatosság.

Simon Ferenc
ausztriai főlelkész

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

* Felelős kiadó:

Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőség tisztviselői tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó- és tördelő-szerkesztő) és Vincze András.

* Redakción und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

* Abonnement für ein Jahr: 15,- €

11 Exemplare nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,-

* ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlról, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 €
Előfizetési ár egy évre 15,- €
Tengerentúlról US\$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK“
Postbank München

Konto-Nr.: 600 50-903 - BLZ 700 100 80
IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03
BIC PBNKDEFF

Erschein 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHÖZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

MÜNCHENI...

Folytatás a 10. oldalról.

nák Tibor és dr. Hortay Éva alpolgármester fogadta a látogatókat, tájékoztatva őket ennek a mindmáig magyar többségű városnak életéről, amely magyar egyetemmel is rendelkezik. Az ezt követő városnézés szakavatott vezetője dr. Mácsa Mihály történész, a Múzeum igazgatója volt. A Jókai Mórnak és Lehár Ferencnek emlékére - mindketten komáromiak - rendezett kiállítás megtekintése után a vendégek megkoszorúzták Jókai és Klapka György szobrát. Ebéd után alkalunk nyílt a város egyedülálló erődtímenyrendszerre és „Lapidárium”-a, az ásatások alkalmával talált római szobrok és feliratok gyűjteményének megismerésére.

A tartalmas nap végén a komáromi Theatrum magyar színtársulata Huszka Jenő „Gül Baba” c. daljátékát adta elő a város kultúrházában, Dráfi Mátyásnak, a felvidéki magyar színjátszás nesztörőnk rendezésében. Nemcsak az ismert örökség melódia, mint az „Ott túl a rácson”, meg a „Duramadár fenn az égen” ragadták el a hallgatóságot, hanem a kisebb-ségben élő fiatal színészekesek lelkes idealizmusa a magyar kultúra értékeinek megőrzésére és továbbadására. Az előadást követő vacsora hangulatát kitörő jókedvre változtatta a daljáték zenekarából alakult „cigánybanda” talpalávaló muzsikája. A magyar nótákat együtt énekeltek a müncheni és a komáromi magyarok.

Május 2-a a hazatérés napja volt. Előtte azonban még egyszer Pozsony állt a programon. Ekkor került sor a látogatásra a szlovák parlamentben. Bárdos Gyula frakcióvezetővel az élén, a magyar képviselők egy csoportja, köztük Duray Miklós fogadta a látogatókat. A kétórás tájékoztató beszélgetés témái: Magyar Pártkoalíció munkája, a kisebbségi politika alakulása a két világháború között és napjainkban, a jelenlegi problémák, Szlovákia helyzete az Európai Unióban, a gazdasági fejlődés és az együttműködés lehetőségei Németországgal, főként tudományos téren. A jelenlévők igen nagyra értékelték a szlovákiai magyar politikusok nyíltságát, felkészültséget és azt a ténny, hogy ennyi időt és türelmet szenteltek vendégeiknek. A müncheni csoportnak az volt a benyomása, hogy a szlovákiai magyarságot hívó és lelkes emberek képviselik és így a magyar kisebbség jó kezekben van.

Az úton vissza Münchenbe a résztvevők egyöntetűen halásan köszönték meg a szervezőknek, hogy lehetővé tették a három nap felejthetetlen élményeit, és hogy megismerhettek egy élő és feltörekvő magyar világot.

Dr. Fajnor Éva
Harsay György

Köszönjük, ha megújítja az ÉLETÜNK előfizetését!

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések	
betűnként:	0,10 €
„Jelige” - postaköltség	5,00
Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként	0,20
Nagybetűs sorok betűnként	0,40
Egyzserű, 1 „pontos” keret	10,00
Kétfasoros hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %-os, hatszori hirdetésnél 20 %-os, ill. egészévi hirdetés esetén 30 %-os kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

A hirdetések szövegéért, stílusáért a szerkesztőség nem felel!